



LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Fysioterapian ja hoitotyön koulutusohjelmien kehittäminen opiskelijapalautteen pohjalta Otaniemen yksikössä

Niskala Kaisa

Saarelainen Mikko

2013 Otaniemi

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Otaniemi

**Fysioterapian ja hoitotyön koulutus-
ohjelmien kehittäminen opiskelija-
palautteen pohjalta Otaniemen yksikössä**

Kaisa Niskala
Hoitotyön koulutusohjelma
Mikko Saarelainen
Fysioterapian koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Helmikuu, 2013

Niskala Kaisa
Saarelainen Mikko

Fysioterapian ja hoitotyön koulutusohjelmien kehittäminen opiskelijapalautteen pohjalta Otaniemen yksikössä

Vuosi 2013 Sivumäärä 49

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa hoitotyön ja fysioterapian opetuksen kriittisistä laatu tekijöistä ja syventää näiden tekijöiden taustalla olevaa tietämystä opetuksen kehittämiseksi. Tutkimustehtävänä oli selvittää millaisia kokemuksia opiskelijoilla on koulutuksen laadusta sekä millaisia koulutuksen laadun parantamisehdotuksia haastattelut antavat tulokseksi. Tutkimuksen pohjana ovat vuonna 2010 tehdyn kyselyn ne osa-alueet, jotka palautevastauksissa alittivat hälytysrajan (=3 pistettä). Tavoitteena oli saada opiskelijoilta konkreettisia ehdotuksia Laurea Otaniemen fysioterapian ja hoitotyön koulutusohjelmien kehittämiseksi ja näin parantaa kehittämispohjaisen oppimisen prosessia.

Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Tutkimusmenetelmänä käytettiin teema-haastattelua, jossa teemarunkona olivat opiskelijapalautteen (2010) vastauksissa hälytysrajan alittaneet osa-alueet. Haastatteluaineisto koostuu yhdeksästä valmistumisvaiheessa olevan opiskelijan haastattelusta, joista neljä opiskelijaa oli hoitotyön ja viisi fysioterapian koulutusohjelmasta. Aineiston analysointimetodina käytettiin induktiivista sisällön analyysia ja raportoinnissa esitettiin lainauksia haastatteluaineistosta tulosten havainnollistamiseksi.

Haastatteluissa tulivat selkeästi esille ne tekijät, jotka opiskelijat kokivat opiskeluaan vaikeuttaviksi ja tulevan ammatillisen osaamisensa kannalta selkeiksi puutteiksi. Osa kehityskoh-teista on koulutusohjelmakohtaisia mutta valtaosa sellaisia, jotka näyttäisivät koskevan koko yksikön koulutuslinjauksia ja toimintakulttuuria. Kehityspohjainen oppiminen on Laureassa kehitetty oppimismalli. Sen avaaminen, ymmärtäminen ja soveltaminen sekä opettajille että opiskelijoille nousi esille molemmissa haastattelyryhmissä yksimielisenä näkemyksenä. Valmistuvilla opiskelijoilla oli omasta mielestään heikohkot valmiudet sekä kädentaidoissa että yrittäjyyteen. Konkreettista parannusta toivottiin aikataulujen pitävyyteen ja joihinkin tukipalveluihin. Lisäksi toivottiin lähiopetuksen painopisteiden tarkastamista siten, että opintojaksot palvelisivat paremmin käytännön ammattitaitoa. Opettajien pätevyys ja innostavuus koettiin tärkeäksi ammatillisessa kehittymisessä. Parannettavaa haastateltavien mielestä löytyy myös siitä, kuinka Laurea informoi koulutusohjelmista ja niiden sisällöstä markkinointimateriaalissaan, jonka osa haastateltavista koki jopa harhaanjohtavaksi. LaureaAMKOn kannattanee tarkistaa profiilointiaan ja tiedotustaan, koska valmistuvien opiskelijoiden näkemys organisaatio merkityksestä oli epäselvä.

Tutkimus tuotti konkreettisia kehittämisideoita, jotka koskevat esimerkiksi koulutusohjelmien runkoja, opetusmenetelmiä, opintokokonaisuuksien painopisteitä, opettajiin liittyviä näkemyksiä ja poikkikoulutusohjelmaista toimintaa. Lisäksi opinnäytetyö antoi ajatuksia, miten kuunnella opiskelijoiden näkemyksiä. Haastateltavat suhtautuivat haastatteluihin myönteisesti, panostivat omien näkemystensä perusteluihin ja paneutuivat kehitysideoiden pohdintaan.

Asiasanat: Opiskelijapalaute, Koulutuksen laatu, Koulutusohjelman kehittäminen, Opetusmenetelmät

Niskala Kaisa
Saarelainen Mikko

**Developing physiotherapy and nursing programmes based on student feedback in
Laurea Otaniemi**

Year	2013	Pages	49
------	------	-------	----

The purpose of this thesis is to further develop the educational programmes of physiotherapy and nursing by producing information about the critical quality factors in these programmes. This study answers to two questions. First, what kind of experiences students have about the quality of education? Second, how would students improve educational quality? As a basis of this study, we used a quality questionnaire conducted in 2010 among the graduating students. In the study, the focus was on the sectors of the questionnaire which remained under the alarm limit (3). Our aim was to receive concrete suggestions from students in order to develop the educational programmes as well as to improve the LbD (Learning by Developing) process.

The study was carried out by using a qualitative research method. The research data was collected by semi-structured interviews, the interview outline was pre-structured thematically by using the sectors that remained under the alarm limit in the quality questionnaire (2010). The data consists of 9 interviews with the graduating students (4 nursing students and 5 physiotherapy students) and it was analysed by using inductive content analysis. The final report includes quotes from the interviews in order to clarify the findings.

The factors that were considered to work as a disadvantage to the students' studies and deficiency for their future professional skills emerged from the interviews clearly. Some of the objects to be developed were educational programme-specific, although the majority of them seemed to concern the educational policy and cultural factors of the entire unit. Learning by Developing is a learning process developed by Laurea. The general opinion of the students was that the process should be instructed in more detail to both students and teachers. The graduating students felt that they did not have enough skills in both manual techniques and entrepreneurship. A concrete development suggestion was given to improve the accuracy of schedules and for supporting services. In addition, it was hoped for that the priorities in classroom teaching were reviewed to better serve the acquisition of practical skills. The proficiency of the teachers and their ability to inspire was perceived as important by the students when considering their professional development. Furthermore, the students felt that Laurea should improve its communication about different study possibilities and update its marketing material, which some of the interviewees considered to be even misleading. LaureAMKO (the student union) should increase its visibility in Laurea Otaniemi as well as strengthen its image as the graduating students had an unclear idea about its meaning.

This study outlines concrete development suggestions for the content of educational programmes, learning methods, emphasis of the study modules, teaching methods, and inter-educational programme cooperation. It was also possible to develop suggestions on how to take the students' views better into consideration. Overall, the interviewees' attitude was positive towards the study and they were committed to producing developmental ideas.

Keywords: Student feedback, Quality of education, Development of educational programme, Teaching methods

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Tutkimuksen lähtökohdat.....	7
2.1	Lähtökohdat Laurean toiminnalle	7
2.2	Opiskelijapalautejärjestelmä osana Laurean prosesseja.....	7
2.3	Kriittiset laatutekijät korkeakoulujen arviointineuvoston auditoinnissa 2010 ..	9
2.4	Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset	11
3	Laadukkaan ja hyvän koulutuksen määritelmä	12
3.1	Koulutuksen laadukkuus.....	12
3.2	Laadukas opetus.....	12
3.3	Laadukas oppiminen ja oppimisresurssit	15
4	Opiskelijan roolit oppivassa organisaatiossa	16
4.1	Oppiva organisaatio.....	16
4.2	Opiskelija asiakkaana, asiantuntijana ja kehittäjänä	17
4.3	Opiskelija palautteen antajana.....	18
5	Tutkimusmenetelmän valinta	19
5.1	Tutkimussuuntauksia	19
5.2	Aineiston kerääminen ja analyysi	20
6	Haastattelujen tulokset.....	23
6.1	Fysioterapian koulutusohjelma	23
6.1.1	Moniosaamista arvostetaan, mutta tarkkuutta kaivataan.....	23
6.1.2	Käytännön opetusta ja osaamista kaivataan lisää.....	25
6.1.3	Oppimisympäristö on onnistunut, vaikka tiedotusta tulisi parantaa	28
6.2	Hoitotyön koulutusohjelma.....	30
6.2.1	Koulutusohjelma.....	30
6.2.2	Oppimisympäristö	33
6.2.3	Laurean tukipalvelut.....	34
6.2.4	Kehittämisideoita	35
7	Tutkimuksen eettisyys, validius ja luotettavuus	37
7.1	Tutkimuksen eettiset näkökulmat.....	37
7.2	Tutkimuksen laatu eli validius	38
7.3	Tutkimuksen luotettavuus	39
8	Pohdinta	39
8.1	Johtopäätökset	39
8.2	Jatkotutkimusaiheet.....	41
	Lähteet	43
	Liitteet.....	45

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö on laadullinen tutkimus koskien Laurea-ammattikorkeakoulun Otaniemen yksikön hoitotyön ja fysioterapian koulutusohjelmista valmistuvien opiskelijoiden näkemystä koulutuksen laadusta. Keskeisiä käsitteitä ovat opiskelijapalautejärjestelmä, Laurean toimintajärjestelmä, koulutuksen laatu, opiskelijapalautte koulutusohjelmien kehittämisen välineenä sekä kehitysideat.

Opinnäytetyön taustalla on vuonna 2010 Korkeakoulujen arviointineuvoston tekemän auditoinnin raportissa mainittu johdon tarve tiedosta, joka koskee toiminnan konkreettista toteutusta opiskelijan näkökulmasta sekä opiskelijan kokemusten taustalla olevia syitä. Laureassa kerätään säännöllisesti ja standardoidusti opiskelijoilta palautetta, joka on pääosin numeerisessa muodossa. Tässä tutkimuksessa paneudutaan numeroiden takana oleviin syihin ja tekijöihin.

Opinnäytetyön tutkimuksessa selvitetään vuonna 2009 valmistuneille opiskelijoille tehdyn palautekyselyn hälytysrajan alittavia tuloksia eli koulutuksen laadun kriittisiä tekijöitä sekä näihin vaikuttavia syitä. Vaikka vastaavaa tutkimusta ei Laureassa ole toteutettu, on aihetta tutkittu laajasti monissa eri korkeakouluissa. Soveltuvien osin käytetään apuna opetuksen ja oppimisen laatuun vaikuttavien tekijöiden tutkimuksia eri korkeakouluista sekä Suomesta että ulkomailta, Korkeakoulujen arviointineuvoston suorittaman Laurean laatuja järjestelmän auditoinnin raporttia vuodelta 2010 ja Laurean omia koulutuksen laatua koskevia strategisia tavoitteita.

Tutkimus kohdennettiin erityisesti niihin palautteen osioihin, joissa vastausten keskiarvo jäi alle hälytysrajan (=3 pistettä). Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa hoitotyön ja fysioterapian koulutuksen kriittisistä laatutekijöistä, syventää tietämystä näiden tekijöiden parantamiseksi sekä selvittää, ovatko opiskelijapalautejärjestelmän kysymysten käsitteet ymmärretty yhteneväisesti. Tavoitteena on saada opiskelijoilta konkreettisia ehdotuksia Laurea Otaniemen fysioterapian ja hoitotyön koulutuksen kehittämiseksi ja näin parantaa kehittämispohjaisen oppimisen prosessia. Tutkimusmetodina käytimme teemahaastattelua sekä induktiivista sisällönanalyysiä.

2 Tutkimuksen lähtökohdat

2.1 Lähtökohdat Laurean toiminnalle

Laurea-ammattikorkeakoulun toiminta perustuu Laurean tahtotilaan olla vuonna 2015 kansainvälisesti tunnustettu tulevaisuuden osaamisen ja metropolikehityksen ammattikorkeakoulu (Henkilöstön laatukäsikirja 2010, 8). Tahtotilan saavuttamiseksi ja toiminnan linjaamiseksi Laurealle on sovittu yhteisten arvojen pohjalta strategiat, jotka Laurea Oy:n hallitus on hyväksynyt.

Laurean tahtotilan ja strategioiden toteutumista seurataan jatkuvasti kriittisten menestystekijöiden ja niiden mittareiden avulla. Strategian toteuttamissuunnitelmassa määritellyt kriittiset menestystekijät ovat:

1. kehittämispohjainen oppiminen (Learning by Developing = LbD)
2. tutkimus- ja kehitystyö, innovaatiotoiminta ja aluekehitystyö
3. opintotehokkuus
4. osaamisen, henkilöstön ja talouden johtaminen (Henkilöstön laatukäsikirja 2010, 7).

Toimintaa kehitetään jatkuvasti kriittisten menestystekijöiden mukaisten seuranta- ja arviointitulosten perusteella. Laurealle määritellyt yhteiset arvot ovat yhteisöllisyys, sosiaalinen vastuullisuus ja luovuus.

Laurean toimintajärjestelmä perustuu jatkuvan kehittämisen kehämalliin (Plan - Do - Check - Act), jossa toiminnan lähtökohdat ja tavoitteen määrittelee Laurean tahtotila 2015.

Toimintajärjestelmän tavoitteet ovat tahtotilan saavuttamisen tukeminen ja strategioiden kehittäminen. Olennaista on varmistaa kattavasti korkeakoulun koulutuksen ja muun toiminnan laatu sekä tuottaa systemaattisesti laatuun liittyvää tietoa toiminnan kehittämiseksi. Tärkeää on myös tunnistaa tällöin riittämättömän laatu sekä yhtenäistää ja tehostaa toimintaa yleisellä tasolla. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa eri toimijoiden osallistumista ja laatu-kulttuurin kehittymistä. (Henkilöstön laatukäsikirja 2010, 6.)

2.2 Opiskelijapalautejärjestelmä osana Laurean prosesseja

Laurean toiminnan muodostavat prosessit, joissa ydinprosessia eli kehittämispohjaisen oppimisen prosessia tukevat tukiprosessit. Tukiprosesseiksi on määritelty koulutusprosessi, strategia- ja johtamisprosessi sekä henkilöstöjohtamisprosessi.

Ydinprosessi on kehittämispohjaisen oppimisen prosessi, jonka tavoitteena on opiskelijan laadukas oppiminen. Laatukäsikirjan (2010) mukaan ydinprosessin toiminnan tavoitteena on ke-

hittää uutta tulevaisuusorientoitunutta osaamista, edistää opiskelijoiden työllistymistä sekä aikaansaada kaupallisesti hyödynnettävää sekä vaikuttavaa innovaatiotoimintaa.

Koulutusprosessin, joka on yksi ydinprosessia tukevista prosesseista, tavoitteena on Laatukäsi-kirjan (2010) mukaisesti ”*keskitetyn opiskelijahaun ja opintoasiainhallinnon palvelujen hoitaminen viranomaistehtävänä. Tavoitteena on pedagogisen strategian linjauksen mukainen opetussuunnitelman toteuttaminen. Tavoitteena on opiskelijan henkilökohtaisen oppimissuunnitelman mukainen osaamisen kehittyminen ja ammatillinen kasvu sekä opintojen sujuva eteneminen.*”

Toimintaa ja prosesseja mitataan ja kehitetään kullekin prosessille määriteltyjen mittareiden avulla, jotka perustuvat Laurean kriittisiin menestystekijöihin. Opiskelijapalautejärjestelmä on osa laajempaa mittaristoa, joka tuottaa säännöllisesti ja standardoidusti mittaustietoa toimintajärjestelmän tilasta ja prosessien toimivuudesta. Opiskelijapalautejärjestelmä on käytännössä tärkein toimipaikkakohtainen laadunvarmistustoimintojen vaikuttavuuden seurantamenetelmä Laureassa. (Lampelo ym. 2010, 24.)

Opiskelijapalautejärjestelmässä kerätään opiskelijoilta palautetta jokaisesta opintokokonaisuudesta sekä opintojen alku- että valmistumisvaiheessa. Opiskelijoille tehdään myös hyvinvointia ja kansainvälistä liikkuvuutta koskeva kysely. Näin pyritään kattamaan opiskelijan koko opintopolku. Opiskelijapalautejärjestelmän antamista tuloksista suoritetaan säännöllisesti itsearviointi, jonka perusteella huoltokirjaan kirjataan kehittämiskohteet ja -toimenpiteet, aikataulut ja vastuunjako (Lampelo ym. 2010, 33). Kuviossa 1 on kuvattuna opiskelijapalautejärjestelmä ja palautteen keräämisvaiheet.



Kuvio 1: Laurean opiskelijapalauttejärjestelmä ja palautteen keräämisvaiheet

Opiskelijapalauttejärjestelmä koostuu monesta eri osatekiästä. Palautetta kerätään opiskelijoilta vuorovuosin Opiskelija hyvinvointi -kyselyn ja Koulutuksen laatu -kyselyn muodossa. Lisäksi palautetta pyydetään valmistuvilta ja tutkinnon suorittaneilta opiskelijoilta. Opiskelijoilla on mahdollista antaa palautetta myös suoraan opettajille välittömänä palautteena tai opintojakson jälkeen kerättävien opintojaksopalautteiden muodossa. Jokaisen harjoittelujakson jälkeen käytävissä harjoittelupalautteessa käydään läpi harjoittelujaksolle liittyvää palautetta. Myös kansainväliseen opiskelijavaihtoon osallistuneet opiskelijat antavat palautetta kokemuksistaan. Tämän koko opiskelun läpi jatkuvan palautejärjestelmän tarkoitus on kehittää opiskelijan taitoja ja työotetta.

2.3 Kriittiset laatutekiäjät korkeakoulujen arviointineuvoston auditoinnissa 2010

Laurean toimintajärjestelmää ja sen vaikuttavuutta kehitystoimintaan seurataan säännöllisesti Korkeakoulujen arviointineuvoston (jatkossa lyhennetty ”KKA”) toteuttamalla auditoinneilla. Viimeisin auditointi suoritettiin vuoden 2010 syksyllä, ja sen pohjalta tehtyä auditointiraporttia tarkastellaan tässä opinnäytetyössä opiskelijapalauttejärjestelmän näkökulmasta. KKA valitsee toiminnan ja sen tulosten perusteella ammattikorkeakoulujen joukosta laatuysiköt kolmen vuoden välein. Laurea valittiin laatuysiköksi vuosiksi 2010 - 2012. Valintaa perus-

teltiin opiskelijakeskeisen t&k-oppimisprosessin (Learning by Developing) kautta saaduilla hyvillä tuloksilla.

KKA:n raportissa todetaan, että palautejärjestelmä on laaja ja tuottaa paljon tietoa kehittämistyön pohjaksi. Raportissa on esitetty myös alueita, joita palautejärjestelmässä olisi hyvä kehittää edelleen vaikuttavuuden parantamiseksi. Harjoittelupalaute on yksi kehittämiskohdeista, koska nykyisellään se ei anna johdolle riittävän selkeää tietoa siitä, miten harjoittelu on opiskelijan näkökulmasta konkreettisesti järjestetty ja miten hän kokee saaneensa tukea oppimisessaan. Osa kyselyistä tuottaa tietoa pikemminkin opiskelijatytyytyväisyydestä kuin opetuksen laadusta, kun kysymykset tuottavat liian suhteellista tietoa esimerkiksi käytettävässä sanassa ”riittävästi” kysymyksen asettelussa.

Otaniemen yksiköstä vuonna 2010 valmistuneiden fysioterapian ja hoitoyön opiskelijoiden palautteen tulokset toivat esille useita koulutuksen kriittisiä laatutekijöitä. Palautekyselyssä opiskelijat antavat kaikkiin kysymyksiin pisteitä 1 - 5, joista 1 = täysin eri mieltä ja 5 = täysin samaa mieltä. Tuloksiin lasketaan vastausten keskiarvo sekä keskihajonta. Osatekijät, joissa palautteiden keskiarvo jäi alle 3, määriteltiin hälytysrajan alle jääväksi tulokseksi.

Fysioterapian koulutusohjelmassa vastaajien lukumäärä oli 20. Hälytysrajan alle jääneet osat alueet liittyivät koulutusohjelman antamiin työelämän valmiuksiin ja tarkoituksenmukaisuuteen, kehityspohjaiseen oppimiseen työtapana sekä tila- ja aikataulukjärjestelyihin. Kyseiset tekijät keskiarvoineen ja muuttujineen on kuvattu taulukossa 1.

Osa-alue	Ka	kh
Koulutusohjelman sisällöt vastasivat hyvin työelämän vaatimuksia	2,7	0,9
Koulutusohjelman sisällöt muodostivat tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden	2,9	1,0
Kehittämispohjainen oppiminen (LbD) työtapana tuki oppimistavoitteiden saavuttamista	2,6	1,1
Opetuksen tila- ja aikataulukjärjestelyt olivat selkeät ja toimivat	2,6	1,0

Taulukko 1. Hälytysrajan alle jääneet osatekijät fysioterapian koulutusohjelmassa

Hoitotyön koulutusohjelmasta vuonna 2010 valmistuneiden opiskelijoiden palaute kriittisistä menestystekijöistä, joissa palautteiden keskiarvo jäi alle hälytysrajan (3). Vastaajien lukumäärä oli 31. Nämä tekijät keskiarvoineen ja muuttujineen on kuvattu taulukossa 2.

Osa-alue	Ka	kh
Koulutusohjelman sisällöt vastasivat hyvin työelämän vaatimuksia	2,5	1,1
Koulutusohjelman sisällöt muodostivat tarkoituksenmukaisen koko-	2,6	1,1

naisuuden		
Kehittämispohjainen oppiminen (LbD) työtapana tuki oppimistavoitteiden saavuttamista	2,1	1,1
Oppimisilmapiiri oli kannustava	2,8	1,2
LAUREAMKOn toiminta ja palvelut tukivat opiskelua	2,9	1,0
Opetuksen tila- ja aikataulujärjestelyt olivat selkeät ja toimivat	2,3	1,0
Minulla on valmiuksia yrittäjyyteen	2,5	1,3

Taulukko 2. Hälytysrajan alle jääneet osatekijät hoitotyön koulutusohjelmassa

Hoitotyön koulutusohjelman opiskelijat kokivat puutteita seitsemällä eri osa-alueella. Kuten fysioterapian koulutusohjelmassa, myös hoitotyön opiskelijoiden arvioinnissa opiskeluiden tarkoituksenmukaisuus ja oppimismenetelmät sekä tila- ja aikataulujärjestelyt jäivät hälytysrajan alle. Lisäksi kriittisiksi tekijöiksi nousivat LAUREAMKOn toiminta ja opiskelijoiden valmiudet yrittäjyyteen.

2.4 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tarkoitus on kartoittaa tarkemmin hälytysrajan alle vuonna 2010 jääneitä laatu-tekijöitä fysioterapian ja hoitotieteen koulutusohjelmissa. Lähtökohtana tutkimukselle toimii arkistoaineisto, jossa nämä tekijät ovat määriteltä. Aineisto käsittää Otaniemen yksiköstä vuonna 2010 valmistuneiden fysioterapian ja hoitotyön opiskelijoiden antaman palautteen tulokset opetuksen kriittisistä laatutekijöistä. Palautteesta on herännyt tarve saada syvempää tietoa opiskelijoiden kokemuksista aineiston kriittisistä laatutekijöistä.

Tutkimuksen tavoite on syventävää tietoa kriittisistä laatutekijöistä opiskelijoiden näkökulmasta. Näitä näkemyksiä olemme saaneet haastattelemalla valmistumisvaiheessa olevia opiskelijoita. Lisäksi olemme saaneet opiskelijoilta konkreettisia kehitysehdotuksia ongelmakohtiin. Tavoitteemme on tutkimuksen avulla osallistua Laurean koulutusohjelmien laadun kehittämiseen.

Tutkimustehtävänä on selvittää vuonna 2012 valmistuvien fysioterapeuttien ja hoitotyön koulutusohjelman opiskelijoiden kokemuksia koulutuksen laadusta. Tutkimustehtävä muodostuu kahdesta kysymyksestä:

Millaisia kokemuksia opiskelijoilla on koulutuksen laadusta?

Millaisia koulutuksen laadun parantamisehdotuksia haastattelut antavat tulokseksi?

Kysymysten avulla saamme syvällistä tietoa opiskelijoiden kokemuksista ja ajatuksista koulutusohjelmien kokonaisuuden suhteen. Samalla mahdollistuu kriittisten laatutekijöiden arviointi sekä positiivisina koettujen asioiden esille tuominen.

3 Laadukkaan ja hyvän koulutuksen määritelmä

3.1 Koulutuksen laadukkuus

Opinnäytetyössä on tutkimus- ja kehityskohteeksi valittu koulutuksen laatu Laurean Otanien yksikössä. Opetuksen laatu ja siihen liittyvät tekijät tulevat usein esiin keskusteluissa. Opetuksen laatua ja siihen vaikuttavia tekijöitä on tutkittu laajasti kaikissa tutkimusta tekevissä koulutusyksiköissä. Koulutuksen laadun ja sen kehittämisen valitsimme työme teemaksi, koska opinnäytetyömme perustuu valmistuvien opiskelijoiden koko koulutusohjelmastaan antamaan palautteeseen ja sen syvempään avaamiseen. Laurean opiskelijapalaute käsittää laajemman kokonaisuuden kuin pelkän opetuksen, ja valmistumisvaiheessa olevilla opiskelijoilla on tuore ja laaja näkemys saamastaan koulutuksesta sekä siitä, miten se on vastannut heidän omia odotuksiaan ja tarpeitaan sekä työelämän heille asettamia vaatimuksia.

Yhteiskunnallisella tasolla voidaan koulutuksen laatua tarkastella työelämän vaatimusten pohjalta. Laadukas koulutusohjelma antaa vastavalmistuneelle opiskelijalle valmiudet toimia oman alansa asiantuntijana täyttäen työnantajan hänen ammattitaitoonsa ja asiantuntijuuteensa kohdistamat ammatilliset vaatimukset. Näihin opiskelijat ovat tutustuneet jo ammattitaitoa kehittävien käytännönharjoittelujaksojen aikana. Institutionaalisella tasolla laadukkaan koulutuksen tulee Pekkarisen (2007) mukaan lähteä linjakkaan opetussuunnitelmatyön pohjalta. Eri koulutusohjelmien opetussuunnitelmien tulee olla samassa linjassa toistensa kanssa ja niiden kehittämisen tulisi olla dynaamista (Pekkarinen 2007, 32).

Tässä opinnäytetyössä olemme rajanneet käsitteen koulutus siten, että siihen sisältyy opetuksen lisäksi mm. koulutusohjelman muodostama kokonaisuus, käytännön harjoittelujaksojen tarjoama työelämävalmennus, opiskelijoiden saama ohjaus sekä oppimisympäristö. Seuraavissa kappaleissa on tarkasteltu koulutuksen eri komponentteja ja niiden laatuun vaikuttavia tekijöitä. Opetus, oppiminen ja oppimisresurssit ovat keskeisiä koulutukseen vaikuttavia tekijöitä, joten niitä tarkastellaan seuraavaksi osana laadukasta koulutusta.

3.2 Laadukas opetus

Laadukkaalle ammattikorkeakoulutukselle on pyritty luomaan kansainvälisesti yhteiset pelisäännöt ja määritelmät, jotta globaalisti liikkuvalla, korkeasti koulutetulla työväestöllä olisi vertailukelpoiset ja samantasoiset tutkintovaatimukset. Vuonna 1999 allekirjoittivat 29 Eu-

roopan maan opetusministerit Bolognan julistuksen, jossa sovittiin eurooppalaisten korkeakoulututkintojen harmonisoinnista (Bolognan prosessi, opetus- ja kulttuuriministeriö).

Korkeakoulutuksen laatutason määrittelemiseksi ja yhtenäistämiseksi alettiin Euroopassa 1990-luvulla kehittää kansainvälistä yhteisöä. Aluksi yhteisöön kuului vain muutamia korkeakoulujen opetuksen laadusta kiinnostuneita jäseniä, mutta työvoiman kansainvälisen liikkuvuuden kasvaessa toiminta laajeni nopeasti ja vuonna 2000 perustettiin European Association for Quality Assurance in Higher Education (jatkossa lyhennetty ENQA) (ENQA 2010). ENQA:n missio on edistää eurooppalaisen korkeakoulutuksen laatutason kehittämistä ja ylläpitoa Bolognan julistuksen allekirjoittajamaissa. Tähän pyritään erityisesti eurooppalaisella yhteistyöllä laadunvarmistusmenetelmien kehittämisessä (Mission statement. ENQA).

ENQA on julkaissut ohjeet korkeakoulujen sisäisestä ja ulkoisesta laadunvarmistuksesta. Sisäiseen laadunvarmistukseen kuuluu ENQA:n mukaan muun muassa opiskelijoiden, henkilöstön, tulosten, oppimisresurssien ja IT-resurssien säännöllinen arviointi. Ulkoisille auditoinneille ENQA antaa selkeät ohjeet siitä, mihin seikkoihin arvioijien tulee erityisesti kiinnittää huomiota. (ENQA. 2009) KKA:n auditoinnit on rakennettu näiden ohjeiden pohjalta.

Laadukkaan opetuksen määritelmä ei ole objektiivinen käsite, vaan riippuu pitkälti eri sidosryhmien painotuksista, jolloin sitä myös mitataan eri lähtökohdista käsin. Pekkarisen (2007) mukaan laatua tuleekin aina tarkastella suhteessa termin käyttäjään ja siihen kontekstiin, jossa sitä käytetään. Esimerkiksi opiskelijat, opettajat sekä opetusministeriö ja elinkeinoelämä painottavat laadukkaassa opetuksessa eri tekijöitä (Mettänen 2003, 13). Opetuksen laatua voidaan tarkastella Pekkarisen (2007) mukaan sekä institutionaalisella (hallinnollisella) tasolla että opettajan ja opiskelijan näkökulmista. Pölösen (2007) mukaan oppiminen on tärkeä mutta ei suinkaan ainoa laadukkaan opetuksen mittari.

Mettänen on todennut tutkimuksessaan (2003) Tampereen Teknillisen Yliopiston opiskelijoiden painottaneen hyvän opetuksen kurssikohtaisista laadullisista menestystekijöistä seuraavia asioita:

1. kurssin sisäiset järjestelyt (aikataulut ja opetustilat) on hyvin järjestetty
2. opetusmateriaali on tarpeeksi kattava, selkeä ja saatavilla
3. kurssilla asetetaan selkeät tavoitteet, jotka myös saavutetaan
4. tentissä kysytään luennoilla ja harjoituksissa opetettuja asioita
5. opettaja ja opiskelijat toimivat vuorovaikutuksessa keskenään
6. kurssilla oppii.

Mettäsen (2003) mukaan opetuksen laatuun vaikuttaa myös opettajien pätevyys ja motivoituneisuus, ja jotta laadukas oppiminen ja opettaminen olisivat ylipäätään mahdollista, on opiskelijoiden oltava motivoituneita oppimaan. Oppimistulosten laadullinen arvioiminen on puolestaan haastavaa, koska oppimistuloksiin vaikuttavat opiskelijoiden lähtötaso, ala, opittava aine sekä se, missä vaiheessa opintojaan opiskelija on (Pekkarinen 2007,20).

Pölösen (2007) tutkimuksessa todetaan että opetuksen metodeita ja menetelmiä pitäisi tutkia kahdella tasolla. Kurssikokonaisuuden laatuun vaikuttaa suunnittelutyö, informaation kulku, kommunikaatio ja resurssit. Opetusmenetelmien laatuun vaikuttaa puolestaan mm. se, miten luennot on rakennettu, ovatko ne selkeitä, miten oppimateriaali on tuotettu, miten audiovisuaalisia laitteita on hyödynnetty sekä ovatko opiskelijat täysin tietoisia siitä, kuinka heidän oppimistulostaan arvostellaan. Lisäksi Pölösen mukaan opetustilanteiden laatuun vaikuttavat kurssin tavoitteet, aiheen luonne, kurssin taso, opiskelijaryhmä, fyysinen ympäristö, laitospohjaiset normit sekä sosiaalinen ja kulttuurinen tilanne.

Oulun yliopistossa laadukas opetus määritellään opetuksiksi, joka auttaa opiskelijaa oppimaan asian nopeammin, helpommin tai syvällisemmin kuin se itse opiskellen olisi mahdollista. Toisin sanoen laadukas opetus on vaikuttavaa opetusta, joka auttaa opiskelijaa saavuttamaan pysyviä oppimistuloksia (Karjalainen 2009, 5). Pölönen (2007) tiivistää tutkielmassaan koulutuksen yleisen laadun seuraavasti: ”*Laatu on muutosta nykytilasta ideaaliin tavoitetilaan, esimerkiksi opiskelijassa tapahtuu muutosta tiedoissa, taidoissa ja asenteissa opetuksen seurauksena.*”

Koulutuksen laatua institutionaalisella tasolla tarkastelee mm. opetusministeriö sekä Korkeakoulujen arviointineuvosto. KKA määrittelee opetuksen laadun teoriaa eri näkökulmista käsin seuraavasti (Moitus & Mustonen 2003, 21):

- *Laatu voidaan määritellä poikkeuksellisuudeksi (exceptional) suhteessa käsitteeseen erinomaisuus (excellence). Tämä on yleinen tutkimuksen laatukäsitys.*
- *Laatu voidaan määritellä täydellisyydeksi (perfection) silloin, kun laadulle on asetettu tasalaatuisuuteen, sääntöjen noudattamiseen ja virheettömyyteen liittyviä vaatimuksia. Tämä on yleinen hallinnon ja tavaratuotannon laatukäsitys.*
- *Laatu voi merkitä tarkoituksenmukaisuutta (fitness for purpose) silloin, kun tavoitteena on täyttää sidosryhmien asettamat vaatimukset. Tämän laatukäsityksen toinen nimi on ns. asiakaslaatu. Tätä laatukäsitystä voidaan käyttää myös verrattaessa koulutusohjelmien sisältöä, menetelmiä, oppimistuloksille asetettuja tavoitteita ja sen tarkoitusta (purpose).*

- *Laatu voi merkitä arvoa (value for money) silloin, kun yksikkö, työnantaja tai toimisto toimii optimaalisesti suhteessa kustannuksiin. Tätä laatukäsitystä voidaan käyttää esiteltäessä jonkin toiminnon kustannus-hyöty-suhdetta veronmaksajille.*
- *Laatu voi merkitä muutosta (transformation) silloin, kun tavoitteena on muutos nykytilasta ideaaliin tavoitetilään. Tämä on lähinnä koulutuksen laatukäsitys.*

KKA on valinnut Laurean ammattikorkeakoulujen laatuyksiköksi vuosille 2010-2012. Laatuyksikkövalinnoissa KKA arvioi itse toiminnan ja sen tulosten laatua (Auvinen, Kauppi, Kotila, Loikkanen, Markus, Peltokangas, Holm & Kajaste. 2010, 3). Laurean valinta laatuyksiköksi perustuu LbD-oppimisprosessin hyviin tuloksiin. KKA:n raportissa todetaan, että ”*Laurean strateginen valinta on ollut alusta asti ammattikorkeakoulun kolmen tehtävän, opetus, tutkimus- ja kehitystyö sekä aluekehitystehtäväintegrointi päästrategioiden mukaisesti.*” Laureassa ei siten ole erillisiä t&k-yksiköitä, vaan tutkimus ja kehitys on sulautettu oppimisprosessiin. Kehittämishankkeet ovat aidosti työelämään kuuluvia ja käytäntöä uudistavia, jolloin niiden onnistunut toteuttaminen edellyttää opettajien, opiskelijoiden sekä työelämän asiantuntijoiden yhteistyötä (Auvinen ym. 2010, 130).

3.3 Laadukas oppiminen ja oppimisresurssit

Pekkarisen tutkimuksessa (2007) on käsitelty laadukasta oppimista laadukkaan opetuksen arvioinnin lähtökohtana. Oppimista voidaan Pekkarisen (2007) mukaan lähestyä opiskelijan tavalla prosessoida opiskeltavaa tietoa. Opiskelija voi prosessoida tietoa pintasuuntautuneesti, jolloin hän painaa opiskeltavan asian tiedot pintapuolisesti eli sellaisenaan mieleensä. Pintasuuntautuneen lähestymistavan vastakohta on syväsuuntautuneisuus, missä opiskelija kiinnittää huomionsa opiskeltavaan asiaan kokonaisuutena, jolloin opiskelijan ymmärrys syvenee ja kehittyy (Pekkarinen 2007, 21). Tutkimuksessaan Pekkarinen (2007) teki johtopäätöksen, että opiskelijakeskeinen lähestymistapa opetuksessa tukee syväsuuntautunutta ja laadukasta oppimista. Hänen tutkimuksensa mukaan opettajan pyrkimys nähdä ja ymmärtää oppiminen opiskelijan näkökulmasta on hyvä perusta laadukkaan opetuksen kehittämiseksi. Opiskelijan kyvyt sekä aiemmat tiedot yhdessä opetuskontekstin kanssa luovat edellytykset laadukkaalle oppimiselle, jossa keskeistä on opiskeltavien asioiden ymmärtäminen ja opiskelijan oman näkemyksen muodostuminen (Pekkarinen 2007, 27).

Opettajan tulee olla oman alansa erikoisasiantuntija sekä kyetä välittämään tietonsa opiskelijoille laadukkaasti. Pekkarisen (2007) tutkimuksessa todetaan, että opettajan tulee systemaattisesti tarkastella omaa opetustaan ja kehittää itseään ja opetustapaansa reflektoinnin ja sisältöosaamisen ajan tasalla pitämisen kautta. Tämä onnistuu muun muassa osallistumalla täydennyskoulutuksiin, keskustelemalla kollegojen kanssa, hyödyntämällä opiskelijapalautetta, kirjoittamalla reflektiopäiväkirjaa sekä lukemalla pedagogista kirjallisuutta. Jokaisen

opettajan tulee kuitenkin muistaa, ettei kaikkia opiskelijoita voi eikä pidä miellyttää. Jotta opettaja voi olla laadukas, on hänelle myös taattava riittävästi aikaa kurssien suunnitteluun ja opetustyöhön (Pölonen 2007, 29).

Oppimisympäristö käsittää niin oppilaitoksen fyysiset tilat kuin sen tarjoamat, opiskelijoille suunnatut tukipalvelut ja yleisen ilmapiirin. Myös luentojen aikataulut ja opetustilajärjestelyt kuuluvat oppimisympäristön piiriin. Tukipalveluilla tarkoitetaan tässä yhteydessä mm. kirjasto-, opintotoimisto- ja ohjauspalveluja sekä oppilaitoksen tarjoamia ATK-yhteyksiä ja apuohjelmistoja. Tukipalveluilla pyritään auttamaan ja opastamaan opiskelijaa opintojen eri yhteyksissä ja mahdollistamaan monipuolisten tietotyökalujen hyödyntäminen opintojen yhteydessä.

4 Opiskelijan roolit oppivassa organisaatiossa

4.1 Oppiva organisaatio

Ammattikorkeakoulut ja muut oppilaitokset ovat viime vuosien aikana oppineet keräämään säännöllisesti palautetta opiskelijoilta sekä muilta sidosryhmiltä. Ongelma ei siis ole palautteen puute vaan se, miten kaikesta saadusta palautteesta saadaan poimittua olennaisia ja tulevaisuuden kehityksen kannalta tärkeitä. Järjestelmät kun oppivat hyödyntämään saamansa palautteen yleensä jälkijättöisesti. Ammattikorkeakoulujen täytyy kyetä oppimaan rinnakkain tai jopa ennakoimaan toimintaympäristön muutoksia, jotta se kykenee selviytymään ulkopuolisten asettamissa muutoksissa (Piikkilä 2008, 5). Kilpailun kiristyessä markkinoilla on myös Laurean ammattikorkeakoulun kyettävä vastaamaan yhteiskunnan, työelämän sekä opiskelijoiden vaatimuksiin. Oppilaitokset mielletään nykyisin yhä enemmän palvelulaitoksiksi ja kiristyvillä markkinoilla kilpaillaan palvelulla. Jotta oppilaitos pärjää kilpailussa, on sen profiloitettava eli erottauduttava joukosta. Profiloituminen taas edellyttää toiminnan jatkuvaa kehittämistä sekä palvelun parantamista.

Piikkilän (2008) pro gradu -tutkimuksessa todetaan, että *”oppiva organisaatio sisältää ydinajatuksen siitä, että opiskelijapalautteen vaikuttamismahdollisuuksien tarkastelusta opetusjärjestelyihin hyötyy kaikista eniten oppiva organisaatio.”* Oppiva organisaatio on organisaatio, joka on jatkuvan kehityksen ympärillä ja kehittää toimintaansa jatkuvasti aikaisemman toimintansa sekä ympäristön muuttumisen perusteella kohti tavoitteitaan. Ammattikorkeakouluna Laurean toimintajärjestelmä on malliesimerkki oppivasta organisaatiosta. Palautejärjestelmä tiedonlähteenä antaa panoksensa organisatoriseen oppimiseen ja yksilön kehittymiseen (Piikkilä 2008, 14) ja toimiva palautejärjestelmä mahdollistaa oppilaitosorganisaation jatkuvan uudistumisen.

4.2 Opiskelija asiakkaana, asiantuntijana ja kehittäjänä

Opiskelijat ovat oppilaitoksen asiakkaita sekä yhteistyökumppaneita (Piikkilä 2008, 8). Tämä rooli tekee opiskelijoista oppilaitoksen palveluiden ja tuotteiden asiantuntijan. Kun tätä näkökulmaa hyödynnetään oppilaitoksen päätöksenteossa, vahvistaa se Piikkilän (2008) mukaan myös oppilaitoksen ja opiskelijan sekä opiskelumotivaation ja palautteen välille rakentuvaa positiivista kehää. Ideaalitulassa opiskelijapalaute muuttuu kokoavista mielipiteistä toteutuskelpoisiksi kehitysideoiksi.

Opintojaan lopettelevalla, valmistumisvaiheessa olevalla opiskelijalla on runsaasti hiljaista tietoa oppilaitoksen toiminnasta ja koulutusohjelman sisällöistä. Kun tämä hiljainen tieto saadaan palautejärjestelmän avulla näkyväksi, jaetuksi ja yhteiseksi tiedoksi, syntyy oppilaitokselle samalla uutta tietopääomaa. Piikkilän (2008) mukaan organisaatio muuttuu hiljaisen tiedon prosessoinnin myötä eläväksi organismiksi. Hiljaisella tiedolla on myös ominaisuus kasvaa, kun se pääsee sosiaalisen kanssakäymisen käyttöön. Piikkilän (2008) mukaan hiljaisen tiedon näkyväksi tekemisen ehto on yhteinen tulkinta.

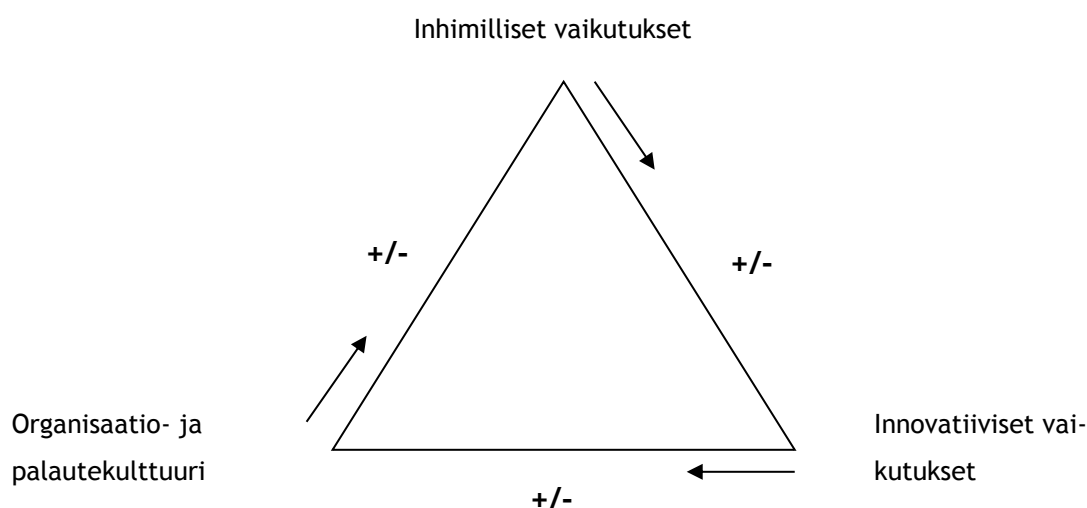
On tärkeää huomioida, ettei opiskelijaa tule nähdä pelkästään passiivisena prosessin asiakkaana, vaan opiskelija osallistuu prosessiin oppimisen tuottajana (Alaniska 2006,15). Tällöin opettajan rooli on auttaa ja tukea opiskelijaa oppimaan. Prosessijohtamisen termeillä sanottuna laadukkaan koulutuksen tunnuspiirre on lisäarvon tuottaminen oppimiselle (Alaniska 2006, 14). Jos opiskelija määrittää yksinomaan koulutusprosessin asiakkaaksi, on vaarana, että koulutuksen laadun mittaaminen on lähinnä asiakastyytyväisyyden mittausta. Kun koulutuksen laatua lähestytään oppimistuloksen kautta, saadaan kattavampi perusta opetuksen laadun arvioinnin pohjaksi (Alaniska 2006, 17). Tämä on huomattu myös Isossa-Britanniassa tehdyssä tutkimuksessa (Little & Williams 2010,125), jossa selvitettiin, onko korkeakoulutuksen laadun ylläpitämisen ja opetuksen kehittämisen välillä ristiriitaisuuksia. Molemmissa raporteissa korostettiin dialogisuuden merkitystä koulutusohjelmien kehittämistyössä. Vain opiskelija voi arvioida, miten hänen oppimistuloksensa on saavutettu ja miten koulutusorganisaation tarjoamat välineet ovat häntä siinä auttaneet.

Osallistuminen koulutusohjelmien kehittämiseen palautetta antamalla aktivoi opiskelijan myös arvioimaan omaa työpanostaan oppimisprosessin toimijana. Tämä on konstruktivistien mukaan opiskelijan luontainen rooli, ei vain passiivinen vastaanottaja vaan aktiivinen osallistuja ja tietoinen oman ympäristönsä muokkaaja (Piikkilä 2008,60). Piikkilä (2008) määrittelee opiskelijan palautekognition (vrt. metakognitio) tietoisuudeksi palautetarpeista ja kyvykkyydeksi antaa vaikuttavaa palautetta, jota voidaan käyttää oppilaitoksen koulutusohjelmien kehittämistyössä.

4.3 Opiskelija palautteen antajana

Opiskelijan motivaatioon palautteen antajana vaikuttaa ensisijaisesti oppilaitoksen toimintakulttuuri. Kun opiskelija kokee, että hänen antamallaan palautteella on tärkeä ja vaikuttava rooli esimerkiksi koulutusohjelman kehittämisessä, myös hänen roolinsa ja kokemuksensa yhteistyökumppanina ja vaikuttajana vahvistuu. Piikkilän (2008) mukaan opiskelija voi olla yhteistyökumppanina vastuuta kantava aktiivinen osallistuja, intentionaalinen ja konstrukttiivinen toimija, jolloin hänen rooliaan opetusjärjestelyiden kehittäjänä ei voida ennalta rajata. Piikkilä (2008) mainitsee myös, että kun päätöksentekoprosessi on läpinäkyvä ja vuoropuhelu oppilaitoksen ja opiskelijan välillä on avointa, auttaa tämä opiskelijaa motivoitumaan ja sitoutumaan sekä kokemaan voimaantumisen tunnetta. Koko oppilaitoksella on tällöin mahdollisuus oppia yhdessä. Yhdessä oppiminen ja innovointiprosessi luovat perustan toimiville päätöksille, organisaation yhtenäisyydelle ja tehokkuudelle (Piikkilä 2008, 45).

Opiskelijan motivoituminen ja sitoutuminen uuteen asiantuntijuuteen mahdollistaa hänessä yksilökohtaisen vastuun syntymisen ja kasvamisen (Piikkilä 2008, 46). Tämä puolestaan synnyttää hänessä luovia ja innovatiivisia vaikutuksia, uusia ongelmanratkaisuja mm. koulutusohjelmien rakenteisiin, joista hyötyy koko oppilaitos. Seuraavassa kuviossa on yhdistetty palauteprosessin eri tulokset kolmion kulmiksi ja kehäksi, jossa näiden kertaantuva vaikutus toisiinsa voi olla joko vahvistava tai heikentävä.



Kuvio 2: Opiskelijapalautteen tulosten triangeli (Piikkilä 2008, 46)

Opiskelijapalaute tuo usein päivänvaloon opiskelijoiden tyytymättömyyden aiheita ja koulutusohjelman sisältämiä epäkohtia. Tämän vuoksi saatu palaute saattaa aiheuttaa oppilaitoksessa jopa sisäisiä jännitteitä. Piikkilä (2008) kertoo pro gradu -tutkimuksessaan Mika Mannermaan vuonna 1999 julkaisemasta teoriasta, jonka mukaan jokaisessa elinkelpoisessa organisaatiossa tulisi olla ”häiriögeneraattori”, jonka tehtävänä on estää organisaation tuudittau-

tuminen hyvinolontunteeseen. Häiriögeneraattorin tulee olla tulevaisuussuuntautunut ja se ylläpitää organisaation reagointivalmiutta ympäristön muutoksiin. Opiskelijapalauttejärjestelmällä on kaikki edellytykset toimia tällaisena koko organisaation läpäisevänä tulevaisuussuuntautuneena häiriögeneraattorina, joka kyseenalaistaa jatkuvasti koko organisaation toimintaa ja antaa sille mahdollisuuden kehittyä. Samalla tällainen tilanne on haastava, koska jatkuva muutos ja ongelmanratkaisutilanteet edellyttävät organisaatiolta avointa mieltä, joustavuutta, kykyä ratkoa ongelmia luovasti ja oppia oppimaan (Piikkilä 2008, 61-62).

Ellei opiskelijapalautetta sijoiteta omaan kontekstiinsa tai jos sitä sovelletaan hyvin yksilöllisesti, voi se estää laadukkaan koulutuksen ja olla sen kehittämisen esteenä. Ongelman muodostavat usein standardilomakkeet, joissa ei huomioida opetuskäytänteitä muuta kuin jonkin yksittäisen näkemyksen mukaan. Tällöin poikkeavia käytänteitä noudattavat opettajat saattavat saada ”huonot” arviot, koska heidän käyttämiään käytänteitä ei kyetä arvioimaan toisenlaisia käytänteitä varten muotoilluilla kysymyksillä. Tämä virhetulkinta saattaa johtaa siihen, ettei uutta käytännettä haluta käyttää, vaikka huonot palautetulokset johtuivat vain palautekysymysten soveltumattomuudesta uudelle käytänteelle eivätkä suinkaan huonosta opetuskäytänteestä (Biggs 2003, 274 - 278). Jotta välttyään miellyttävyyseffektin vaikutuksilta opiskelijapalautteessa, kannattaa kysyä opiskelijoiden ajatuksia pikemminkin siitä, mitä ja miten he ovat kokeneet oppineensa ja mikä on mahdollisesti ollut oppimisen esteenä, kuin että miten hyvää tai heikkoa opetus on heidän mielestään ollut. Miellyttävyyseffektillä tarkoitetaan sitä, että hauska opettaja ja kevyt oppisisältö saattaa olla opiskelijoiden mielestä parempaa opetusta kuin vakava opettaja ja raskas oppisisältö (Pekkarinen 2007, 34).

Runsas informaatio ja useat eri näkökulmat saattavat muodostaa laajan toiveiden kirjon, jolloin päätöksentekoa vaikeuttaa sekavuus ja kaoottisuus. Tämä saattaa Piikkilän (2008) mukaan johtaa autistiseen toimintakulttuuriin, jolle on tyypillistä kommunikoimattomuus, ristiriidat ja väärinymmärrys. Jotta tältä välttyttäisiin, tulisi päätöksentekoprosessiin osallistuvien uskaltaa tulkita opiskelijapalautetta opiskelijoiden näkökulmasta käsin kysymällä ja kyseenalaistamalla. Päätöksenteossa on kyettävä siis huomioimaan kaikkien organisaation jäsenten tarpeet optimaalisesti resurssien puitteissa (Piikkilä 2008, 44).

5 Tutkimusmenetelmän valinta

5.1 Tutkimussuuntauksia

Tutkittavan kohteen tarkastelulle soveltuu parhaiten kvalitatiivinen menetelmä. Laadullinen tutkimusote sisältää kuitenkin monenlaisia mahdollisuuksia. Sen vuoksi aloitimme paikantamalla tutkimustamme laadullisen menetelmän kentässä.

Laadullinen tutkimus on kattokäsite useille eri tutkimussuuntauksille. Näitä ovat esimerkiksi narratiivinen tutkimus, fenomenografia, grounded theory -lähestymistapa, etnografia, toimintatutkimus, tapaustutkimus ja sosiaalinen konstruktivismi (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Tutkimusaiheemme on vaikea asettaa vain yhden tutkimussuuntauksen alle. Se että tutkimuksessamme on osaroolissa opiskelijoiden käsitykset tutkittavista käsitteistä, yhdistää tutkimussuuntauksemme osaksi fenomenografian tutkimuskenttää. Kyseisessä tutkimussuuntauksessa on siis tärkeää selvittää tutkittavien käsityksiä tutkittavasta ilmiöstä. Tutkimuksessamme emme kuitenkaan keskittyneet fenomenografian tapaan käsitysten eroavaisuuksien tutkimiseen (Syrjänen, Eronen & Värri 2007; 62-66).

Toisaalta tutkimuksemme on hyvin käytäntöön suuntautunut, ongelmakeskeinen sekä siinä on läheinen rooli tutkittavan ja tutkivan välisellä yhteistyöllä. Nämä ovat myös tyypillisiä piirteitä toimintatutkimukselle. Tutkimuksella pyrimme tarkastelemaan sekä kehittämään vallitsevia käytäntöjä yhteistyössä tutkittavien kanssa, jotka kokevat käytäntöjen toimivuuden arjessaan. Tutkimuksemme ei täytä Lewinin toimintatutkimuksen spiraalia (toiminnan suunnittelu → muutoksen toteutus → muutosten vaikutusten seuranta ja arviointi → toiminnan suunnittelu jne.), mutta on kuitenkin osa sitä. Tämä tutkimus on osa Laurean toimintajärjestelmää, jossa spiraali toteutuu kokonaisuudessaan (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Lisäksi tutkimussuuntauksellamme on tapaustutkimuksen piirteitä. Tutkimuksemme kohdistui rajattuun kokonaisuuteen ja pyrki tutkimuskohteen tarkkaan ja totuudenmukaiseen kuvailuun. Tutkittavien kokemukset ovat tapauskohtaisia ja siten niiden yleistäminen on kyseenalaista. Opiskelijoiden kokemukset koulutusohjelmien laadusta riippuvat niistä yksilötekijöistä, jotka määräävät opiskelijan kykyä vastaanottaa ja soveltaa tietoa. Toisaalta näiden tapausten huolellinen tutkiminen voi paljastaa yksittäistapauksen ylittävää tietoa. Erityisesti opiskelijoiden antamasta kritiikistä nousevat samankaltaisuudet ovat tärkeässä asemassa (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Voidaan siis sanoa, että tutkimussuuntauksemme ei ole rajattavissa vain yhden suuntauksen alle. Se sisältää yleispiirteitä fenomenografiasta, toimintatutkimuksesta sekä tapaustutkimuksesta. Näiden suuntauksien yhdistäminen oli perusteltua tutkimuskohteen luonteen vuoksi, jotta saisimme tarvittavaa tietoa tutkittavasta asiasta.

5.2 Aineiston kerääminen ja analyysi

Haastattelut ovat ennalta tarkkaan suunniteltuja tilanteita, joissa haastattelija saa luotettavaa tietoa tutkimusaiheestaan. Tietojen luottamuksellinen käsittely on korkean tutkimusetiikan mukaista, mikä on hyvä saattaa myös haastateltavan tietoon. Jokaiselle haastateltavalle kerrottiin ennen aloittamista, että henkilön anonymiteetti säilyy läpi koko tutkimuksen. Tä-

män lisäksi haastateltavan motivointi on tärkeää, jotta haastattelu tuottaisi mahdollisimman laadukasta ja monipuolista tietoa. Olemme pyrkineet motivoimaan haastateltavia kertomalla, että heidän kokemuksensa ja ajatuksensa ovat ensiarvoisen tärkeitä tutkimuksen kannalta (Hirsjärvi & Hurme 2001; 41-43).

Avointa haastattelua jäsennellympi teemahaastattelu ei etene tarkkojen kysymysten ja järjestysten mukaan, vaan keskittyy ennalta valittuihin teemoihin. Tosin teemojen välillä voidaan liikkua joustavasti haastateltavasta riippuen (Eskola & Suoranta 2000; 86-87). Menetelmässä haastateltavan tulkinnat ja merkityksenannot on huomioitava. Tämä tehtiin antamalla tutkittavalle tilaa vapaaseen puheeseen. Tällöin syntyi keskustelunomainen tilanne, jossa vuorovaikutus on olennaisessa osassa (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Teemahaastattelu sopi tutkimukseemme myös sen tuottaman runsaan informaation vuoksi. Rungas ja käytännönläheinen materiaali antoi tarvittavan syventävän näkökulman tutkimusaiheeseen (Hirsjärvi & Hurme 2001; 47-48).

Aineisto kerättiin vuonna 2012-2013 valmistuvien fysioterapian- ja hoitotyön opiskelijoiden ryhmistä. Tällöin opiskelijat ovat samassa vaiheessa kuin tutkimuksemme arkistomateriaalin opiskelijat, jolloin syvemmän tiedon kerääminen aihepiiristä mahdollistui. Tutkimukseen osallistui yhteensä yhdeksän haastateltavaa: neljä hoitotieteiden ja viisi fysioterapian opiskelijaa. Hoitotyön haastateltavat olivat kaikki aikuisopiskelijoita, joista osalla oli lähihoitajan peruskoulutus ja yksi oli alanvaihtaja. Kaikkien kokemus työelämässä oli yli 10 vuotta, jolloin näkemyksillä on myös suurempi perspektiivi ja vertailupohja. Fysioterapian opiskelijat olivat nuorten koulutusohjelmasta. Haastatteluiden keskipituus oli 42 minuuttia. Haastattelut toteutettiin noudattaen teemahaastattelun periaatteita. Käsitellyt teemat kohdistuivat aihealueisiin, jotka jäivät hälytysrajan alle vuoden 2010 palautekyselyssä. Teemat olivat: koulutusohjelman sisältö, LbD, oppimisympäristö ja -ilmapiiri, tukipalvelut sekä työelämänvalmiudet. Edellä mainitut teemat olivat kaikille haastateltaville samoja. Liitteestä 1 näkyvät tarkemmin haastattelujen teemat perustuen opiskelijapalautteeseen (2010 valmistuvien kysely). Siinä kysymykset, joiden pistemäärien keskiarvot olivat alle hälytysrajan (=3), muodostivat suoria teemoja tutkimukseen.

Pyrimme litteroimaan oman materiaalimme mahdollisimman pian haastatteluiden jälkeen. Tällöin oli mahdollista täydentää litterointia haastateltavan ilmeillä ja eleillä. Kun aineisto on vielä tuore, tutkijan on helpompi tarvittaessa täydentää tai selventää materiaalia (Tuomi & Sarajärvi 2011; 92).

Materiaalin hankkimista seurasi analysointivaihe, joka toteutettiin aineistolähtöisenä analyysinä. Induktiivisen sisällönanalyysin tarkoitus on tuottaa tutkittavasta ilmiöstä tietoa tiiviissä ja yleisessä muodossa. Analyysin tuloksena syntyy kategorioita, jotka kuvaavat tutkittavaa

kohdetta. Joskus analyysin apukeinoina ja tuloksena voi syntyä käsitteitä, käsitejärjestelmiä tai -karttoja. Analyysin ensimmäinen vaihe on aineiston perusteellinen lukeminen useita kertoja. Lukuprosessi toimii apuna seuraavassa vaiheessa, jossa valitaan analyysiyksikkö. Tämä yksikkö määräytyy aineiston sisällön perusteella. Yksittäinen sana tai sanayhdistelmät, lauseet, lausumat tai ajatuskokonaisuudet ovat yleisesti käytettyjä analyysiyksiköitä (Kyngäs & Vanhanen 1999; 5).

Kolmantena analyysivaiheena ovat aineiston pelkistäminen ja luokittelu. Tällöin olennaista on lukea ja tarkastella tutkimusaineistoa määriteltyjen tutkimuskysymysten valossa. Vertailemalla tutkimuskysymyksiä aineistoon, analyysiyksiköt pelkistyvät lyhyiksi ilmauksiksi. Nämä lyhyet ilmaukset ovat puolestaan muodostuneet haastateltavan alkuperäisistä termeistä. Neljäs vaihe analyysissä on klusterointi. Tässä ryhmittelyvaiheessa samaan sisältöön viittaavat pelkistykset muodostavat alaluokkia. Viidentenä vaiheena analyysissä seuraa alaluokkien yhdistäminen yläluokiksi, jota kutsutaan aineiston abstrahoinniksi. Aineiston yhdistämistä jatketaan niin kauan, kunnes sisällön kannalta mielekkäät pääluokat ovat syntyneet. Analyysin viimeisessä eli kuudennessa vaiheessa huomio kiinnittyy tutkimusmateriaani arvioon ja tulkintaa sekä siihen, voidaanko analyysin tuloksia pitää luotettavina (Kyngäs & Vanhanen 1999; 4-7). Analyysin vaiheet on tiivistetty seuraavaan taulukkoon.

Analyysin vaiheet:
1.) Aineiston lukeminen useita kertoja
2.) Analyysiyksikön valinta
3.) Redusointi (pelkistysten tuottaminen)
4.) Klusterointi (pelkistysten ryhmittely alaluokkiin ja syntyneiden alaluokkien ryhmittely yläluokkiin)
5.) Abstraktien muodostaminen (Yläluokkien ryhmittely pääluokkiin)

Taulukko 3. Sisällönanalyysin vaiheet

Seuraavassa taulukossa esitämme esimerkin avulla, miten aineiston analyysi eteni. Kun aineisto oli luettu useaan kertaan, analyysiyksiköksi muodostui ajatuskokonaisuus. Näin haastateltavien itse antamat merkitykset ja pohdinnat pysyivät ymmärrettävinä, vaikka aineistoa pelkistettiin ja luokiteltiin.

Analyysin vaihe	Esimerkki
Pääluokka	Vaikka koulutus onnistuu, moniosaamisen rakentamisessa tulisi kiinnittää huomiota koulutuksen aikatauluihin, tasalaatuisuuteen sekä riittävän syvään tärkeiden asioiden käsittelyyn.
Yläluokat	Monipuolinen koulutus kehittää tulevaisuuden osaajia. Aikatauluissa pysymistä ja koulutuksen sisältöön vaikuttamista pidettiin

	<p>tärkeänä laatutekijänä.</p> <p>Valmistuneiden välillä oli eroja riippuen pohjakoulutuksesta ja työharjoittelusta.</p> <p>LBD:tä avattava enemmän opiskelijoille sekä sen ilmenemistä monipuolistettava pelkistä ryhmätöiden tekemisestä.</p> <p>Koulutus ei anna valmiuksia yrittäjyyteen.</p>
Alaluokat	<p>Koulutusohjelma kehittää meistä moniosaajia hyvillä TKI-valmiuksilla.</p> <p>Koulutuksessa nähtiin hyvääkin.</p> <p>Koulutus monipuolistanut käsityksiä alaa kohtaan.</p> <p>Koulu voi valmistaa tulevaisuudenosaajia.</p>
Pelkistettyjä ilmauksia	<p><i>Hienoa että koulu kehittää itseään.</i></p> <p><i>Ymmärrys kurssien tärkeydestä parantunut jälkeensä.</i></p> <p><i>Ymmärrys kuitenkin, että onhan ammattitaito paljon muutakin kuin anatomiaa ja hierontaa.</i></p> <p><i>Mut toisaalta hienoo, että koulutus valmistaa tutkivaan ja kehittävään työtoteeseen.</i></p> <p><i>Hyvä että koulu tekee meistä moniosaajia.</i></p> <p><i>Koulutusohjelmassa on niin hyvää kuin huonoa.</i></p>

Taulukko 4. Esimerkki sisällönanalyysin etenemisestä

Molempien tutkimusryhmien aineistot analysointiin ensin itsenäisinä kokonaisuuksina, jonka jälkeen löytyneitä tuloksia vertailtiin. Tutkimustulokset esitetään siten, että ensin raportoidaan hoitotyönopiskelijoiden haastatteluista löytyneet tulokset ja tämän jälkeen fysioterapiaoiskelijoiden haastatteluiden tulokset. Tutkimuksen johtopäätöksissä esitetään yhteenveto ryhmien vertailusta.

6 Haastattelujen tulokset

6.1 Fysioterapian koulutusohjelma

6.1.1 Moniosaamista arvostetaan, mutta tarkkuutta kaivataan

Yksi kolmesta pääkäsitteestä on: ”Koulu rakentaa moniosaajia, mutta perusasioihin kaivataan lisää tarkkuutta”. Olennaista tässä käsitteessä on kokemus siitä, että koulutus onnistuu moniosaamisen rakentamisessa, mutta huomiota tulisi kiinnittää koulutuksessa aikatauluihin, tasalaatuisuuteen sekä riittävän syvään tärkeiden asioiden käsittelyyn. Tämä pääkategoria muodostui viidestä yläluokasta, jotka on avattu tarkemmin seuraavissa kappaleissa:

- Koulutusohjelma kehittää moniosaajia hyvillä TKI-valmiuksilla

- Aikatauluissa pysymistä ja koulutuksen sisältöön vaikuttamista pidettiin tärkeänä laa-
tutekijänä
- Valmistuneiden välillä eroja riippuen pohjakoulutuksesta ja työharjoittelusta
- LBD:tä avattava enemmän opiskelijoille ja sen ilmenemistä monipuolistettava pelkis-
tä ryhmätöiden tekemisestä
- Koulutus ei anna valmiuksia yrittäjyyteen.

Yhtenä koulutuksen vahvuutena opiskelijat pitävät moniosaamisen rakentumista. Tulevaisuu-
den fysioterapian ammattitaitoon kuuluu vahvasti tutkiva ja kehittävä työote, johon koulu-
tuksen koetaan antavan työkaluja. Tämä näkyy myös siinä, miten haastateltava on kokenut
koulun avartavan omia käsityksiä ja ymmärrystä fysioterapian alasta ja osaamisesta. Koulu-
tuksen myötä perinteiset käsitykset hieronnasta ja anatomiakeskeisyydestä fysioterapeutin
ammattitaidossa ovat väistyneet hieman ja koulutuksen myötä arvostus fysioterapian osaami-
sen moniulotteisempaa näkemystä kohtaan on kasvanut. Ymmärrys kurssien tärkeydestä on
kasvanut opiskelijoilla retrospektiivisesti. Tämän vuoksi olisi hyvä panostaa kurssien esittelys-
sä enemmän kyseisen kurssin kuvailuun työelämän valmiuden kannalta. Kuvailussa olisi he-
delmällistä luoda opiskelijalle konkreettinen kuva niistä taidoista, joita hän oppii kurssilla ja
miten hän voi hyödyntää niitä itse työelämässä.

Moniosaamisen kehittämisessä on varmistettava, että perusasiat toteutuvat kaikille koulutuk-
sessa. Opiskelijat kokivat, että vaikka koulutuksen aikana on kertynyt tietämystä monesta eri
asiasta, on se samalla heikentänyt perustaa tärkeiden asioiden kattavasta oppimisesta. Tär-
keät asiat käydään usein liian pinnallisesti läpi, jolloin se jättää epävarman tunteen omasta
osaamisesta. Perusasioiden puutteellisuus opinto-ohjelmassa on yksi syy, miksi opiskelijat ei-
vät ole valmiita yrittäjyyteen. Taustalla myös tunne, ettei yrittäjyyteen valmenneta riittävä-
sti tai riittävän konkreettisesti. Erityisesti fysioterapeutin ydiosaamisen ja käytännöntaitojen
vähäinen osuus koulutuksessa on syynä koettuihin heikkoihin valmiuksiin yrittäjänä. Useampi
haastateltava oli kuitenkin valmis harkitsemaan yrittäjyyttä, jos hänellä olisi ensin mahdolli-
suus olla työelämässä rakentamassa omaa osaamista turvallisemmassa ympäristössä.

*Kyl meidän koulutusohjelma on pyritty rakentamaan niin, et saisi mahdollisim-
man monesta, mut sit samalla mahdollisimman vähän. Mikä niin kun mä ymmär-
rän kyllä, et me ei erikoistuta mihinkään vaan meistä yritetään tuottaa mo-
niosaajia. Mut siinä kohtaa mennään myös pahasti vikaan, kun nyt meillä on pal-
jon tietämystä tosi kapeista jutuista ja tosi monesta jutusta, mut samalla tosi
vähän.*

Perusasioiden lisäksi kaivataan tasalaatuisuutta opintoihin. Esimerkiksi työharjoitteluilla tun-
tuu olevan liian keskeinen rooli käytännön työn opetuksessa koulutusohjelmassa. Koska työ-

harjoittelupaikkoja on hyvin rajallisesti tarjolla ja monipuolinen työelämän kokemus ei toteudu kaikkien kohdalla, asettaa se opiskelijat keskenään eri arvoiseen asemaan käytännön taitojen oppimisessa. Tasalaatuisuutta kaivataan myös aikatauluissa ja opiskelun arkipäivään liittyvissä asioissa. Aikatauluissa koetaan liikaa vaihtuvuutta ja epävarmuutta. Lisäksi toivotaan, että opintojen aikataulut ovat hyvissä ajoin saatavilla ennen seuraavan lukukauden alkua.

Kehittämispohjainen oppimismenetelmä (LbD) on opinnoissa tärkeässä asemassa. Suurin osa haastateltavista ei kuitenkaan osaa määritellä menetelmää. Vaikka LbD on hyvin tuttu kirjanyhdistelmänä, ei sillä ole riittävästi sisältöä niin, että oppimismenetelmää voisi aktiivisesti hyödyntää omissa opinnoissa. Yhteinen kokemus oli, että menetelmään tulisi saada enemmän koulutusta. Lisäksi haasteltavat kokivat, että myös opettajia tulisi kouluttaa enemmän menetelmän käytössä. LbD tuntuu liian usein tarkoittavan ryhmätöiden tekemistä.

Koulutusohjelmaan kaivattiin reilusti lisää ammattikohtaisia valinnaisia opintoja. Tällä hetkellä tarjonta koetaan liian suppeaksi ja epäolennaiseksi fysioterapian kannalta. Opiskelijat kaipaavat enemmän Metropolian kaltaisia vapaavalintaisia opintoja, jotka syventävät käytännön taitoja ja käytännön osaamista. Lisäksi vapaavalintaisten opintojen suorittaminen koettiin vaikeaksi johtuen päällekkäisyyksistä lukujärjestyksen mukaisten opintojen kanssa. Myös tässä kohtaa ehdotettiin Metropolian mallia, jossa työharjoittelut ovat 4-päiväisiä. Viikon ensimmäinen päivä on aina varattu mahdollisuudelle suorittaa vapaavalintaisia opintoja.

6.1.2 Käytännön opetusta ja osaamista kaivataan lisää

Toinen pääkäsite on ” Konkreettisuuden, riittävän ohjauksen ja opetuksen puutetta sekä vähäistä käytännön taitojen oppimista pidettiin suurimpina laadun puutteina koulutuksessa”. Tällä viitataan siihen, ettei koulutus saisi painottua liikaa teoreettisuuteen ja itseopiskeluun. Pääkäsite sisälsi 15 yläluokkaa:

Koulutusta pitäisi selkeyttää lupauksista konkreettisimpiin tekoihin.

Konkreettisuus, perusasioiden ja kädentaitojen puute koulutuksessa koetaan suurimmiksi laadullisiksi heikkouksiksi.

OPS:iin pitäisi painottaa enemmän ydinosaamista ja ammattiopintoja.

Koululta odotetaan enemmän käytännönläheisyyttä ja parempaa työelämävalmiutta.

Koulutus ei vastannut odotuksia, vaikka samalla osalla opiskelijoista ei ollut selkeitä odotuksia.

Hankeopiskelussa jää helposti perusasiat oppimatta.

Työharjoitteluita tulisi selkeyttää edelleen ja kentälle tarvittaisiin parempia lähtövalmiuksia kädentaitoihin.

Oikeista asiakkaista samoin kuin työharjoittelusta oppii paljon.

Koulutus tarvitsisi lisää käytännöllisyyttä, jotta kokemus työelämän valmiuksista parani.

Itseopiskelua pitäisi vähentää ja sitä pitäisi ohjata paremmin.

Enemmän kontaktiopetusta ja ohjausta koulutukseen hyvän laadun säilyttämiseksi.

Ryhmätöitä tehdään liikaa.

Vapaavalintaisia tarjottava enemmän fysioterapian ydinosaamisen alalta.

Muista ammattikorkeakouluista on paljon opittavaa.

Opettajat ovat olleet mukavia, mutta heidän määrää tulisi lisätä riittävän ohjauksen takaamiseksi.

Suurin laadullinen puute koulutuksessa koettiin yksimielisesti haastateltavien keskuudessa riittämättömässä kädentaitojen ja käytännönoosaamisen opetuksessa. Fysioterapia koetaan hyvin käytännönläheiseksi alaksi ja Laurean teoreettinen ja tutkimukseen sekä kehittämiseen painottava opetus jättää käytännön osaamisen heikommalle.

Mut mun mielestä meidän koulu on hieman irtisanoutunut siitä meidän työn käytännön ammattitaidon varmistamisesta. Et sitä teoriaa kyl tulee ja sekin hyvin omituisesti jaoteltu opintopisteisiin, että opintosuunnitelma ei kyllä ihan vastaa tarvetta. Ainakaan se opintosuunnitelma millä mä oon aloittanut, et ehkä nyt vastaakin, mutta ei se meidän. En koe että saavani hirveen hyviä valmiuksia tähän ammattiin valmistumisen jälkeen kun alan harjoittaa tätä.

Käytännön osaamisen rakentaminen pitäisi näkyä haastateltavien mielestä ja opintosuunnitelmassa. Tällä hetkellä opintosuunnitelmassa koetaan opintopisteiden painotuksen olevan väärissä kohdissa. Suuria opintokokonaisuuksia ja opintopisteitä tulisi rakentaa enemmän ydinosaamisen ja ammattiopintojen ympärille.

Käytännön osaamisen riittämätön opetus koetaan myös uhkana työelämävalmiuksille. Kaikki haastateltavat kokivat, etteivät he ole valmiita työelämään. Pieniä eroja epävarmuuden kuvaamisessa oli, mutta perusviesti oli kaikilla selvä. Kädentaitojen ja käytännön osaamisen vähäinen opetus johtaa pelkoon, ettei valmistuva opiskelija työelämään astuessaan selviytyisi perustyöstä.

Suurin osa haastateltavista kertoi, ettei koulutus vastannut heidän odotuksiaan. Vaikka koulutus on yllättänyt myös positiivisesti, on konkretian ja perusasioiden puuttuminen kuitenkin ollut iso puute. Tämä on myös suurin syy siihen, miksi opiskelijoiden odotukset eivät ole täytyneet koulutuksessa. Hankeopiskelua pidetään yhtenä perusasioiden oppimista vaikeuttavana tekijänä. Hankkeiden koetaan toteutuvan liikaa työelämän ehdoilla, jolloin fysioterapian opiskelija ei pääse riittävän monipuolisesti harjoittelemaan opiskeltavia asioita. Kehonkoos-

tumusmittarin käyttö ja taukojumpan vetäminen näyttävät olevan hyviä esimerkkejä siitä, kuinka hankeopiskelu johtaa helposti yksinkertaiseen ja toistuvan teorian ja käytännön opiskeluun.

Käytännön taitojen lisäämistä koulutusohjelmaan ehdotettiin lisäämällä työharjoitteluihin valmistavia opintoja. Myös vapaavalintaisia, suoraan fysioterapian ydinosaamiseen ja erityisesti kädentaitoihin liittyviä opintoja kaivattiin lisää. Haastateltavat mieltävät ydinosaamiseksi esimerkiksi manuaalisen terapian, ryhmänohjauksen tai käytännössä tehtävän TULES-ongelmiin liittyvän tutkimuksen ja kliinisen päättelyn.

Käytännön taitojen vahvistamiseksi ehdotettiin kontaktiopetuksen lisäämistä. Nykyisellään koetaan, että opiskelijalla itsellään on liian suuri vastuu siitä, oppiiko hän riittävän hyvin työelämään tarvittavat asiat. Opetuksen koetaan perustuvan liikaa itseopiskeluun ja ryhmätöihin. Ryhmätöitä koettiin oppimista heikentäväksi tekijäksi silloin, kun ne ilmenevät huomattavan usein kurssien opiskelumenetelmänä. Ryhmätöitä tekemällä ei opita kurssin tarjoamaa tietotaitoa kokonaisuudessaan vaan vain oman ryhmän vastuulla oleva osio. Edes seminaaripäivät eivät estä oppimisen liiallista kohdistumista oman ryhmän aiheeseen. Opiskelijat ehdottivat, että vähemmän tärkeissä kursseissa ryhmätöitä voisivat olla mielekäs vaihtoehto. Tällaisesta kurssista esimerkkinä mainittiin fysioterapian historia. Tärkeämmät kurssit, jotka liittyvät konkreettisesti fysioterapeutin ydinosaamiseen, koettiin mielekkäämpänä opiskella opettajajohtoisesti.

Opettajien rooli koettiin hyvin merkittäväksi koulutuksen laadun kannalta. Yleisesti Laurean fysioterapianopettajat koettiin mukaviksi. Heidän läheisyyttään ja kontaktin ottamista muualakin kuin luokassa pidettiin tärkeänä. Matala kynnyksellä lähestyä opettajia opiskeluun liittyvissä ongelmatilanteissa merkitsi opiskelijoille mahdollisuutta ratkoa ongelmia, mikä taas merkitsi parempia oppimistuloksia. Opettajien ammattitaidon kehittämiseksi ehdotettiin tehokkaita kontakteja työelämään. Opettajien yhteys työelämään tai jopa lyhyet työelämäjaksot kirkahtaisivat näkemystä siitä, mikä on olennaista osaamista fysioterapeutin peruskoulutuksessa työelämän valmiuksien kannalta. Opettajat koettiin myös liian kiireiseksi. Heidät nähtiin ylitönnistettyinä, joka on este laadukkaaseen opettamiseen. Resurssipula ohjaa opetusta yksinopiskelun suuntaan ja vähentää kontaktiopetusta. Tämä on uhka koulutusohjelman laadulle, sillä kontaktiopetuksen määrää kaivattaisiin reilusti lisää.

Opetukseen kaivattiin myös selkeyttä verkkoympäristöjen käytössä. Yhtenäinen linja opettajien välillä helpottaisi opiskelijoiden toimintaa ja itsenäisen opiskelun ohjaamista. Tällä hetkellä opiskelijat kokevat, että opettajat käyttävät liian vaihtelevasti verkkoasemia, Optimaa ja sähköpostia verkko-opintojen ohjaamisessa. Opetuksen, viestinnän, kurssimateriaalien ja tehtäväpalautusten keskittäminen Optimaan tuntui selkeyttävältä ajatukselta. Lisäksi ehdo-

tettiin Mikkelin ammattikorkeakoulun mallia videopuheluiden hyödyntämisestä kursseihin osallistumisessa, missä seminaareihin sekä osalle tunneista voi osallistua videopuhelun välityksellä.

6.1.3 Oppimisympäristö on onnistunut, vaikka tiedotusta tulisi parantaa

Kolmas pääkäsite on ”Oppimisympäristöä ja tukipalveluita pidetään onnistuneena, vaikka molemmat kaipaisivat lisää tiedottamista”. Tässä tiedotuksella viitattiin erityisesti Laurean oppimisympäristön eri oppimismahdollisuuksiin. Esimerkiksi lisää tietoa olisi kaivattu mahdollisuuksista hyödyntää Laurean eri ryhmätyötiloja. Enemmän informaatiota kaivattiin myös tukipalveluista. Pääkäsite rakentui viidestä yläluokasta:

- Oppimisympäristö on kiva, vaikka tiedottamista sen mahdollisuuksista voisi parantaa.
- Tarkkaan oppimistavoitteiden kannalta mietittyjä, koulutusohjelmien välistä yhteistyötä enemmän.
- Koulun tilat ovat melko toimivia, vaikka tiedotusta tulisi parantaa ja laitehankintoja lisätä.
- LAUREAMKO:n tulisi parantaa näkyvyyttä Otaniemessä ja monipuolistaa imagoaan pelkästä viihdepalvelusta.
- Tukipalveluita tunnettiin huonosti ja terveystalvelut koettiin huonosti toimivaksi.

Oppimisympäristö koettiin yleisesti viihtyisäksi opiskelun kannalta. Tila- ja aikataulujärjestelyitä pidettiin toimivina. Rakennuksesta ilmaistiin vaihtelevia mielipiteitä, mutta samalla todettiin, ettei se ole kovin merkittävä asia koulutuksen laadun kannalta. Rakennuksen toimivuuden kohdalla mainittiin ongelmalliseksi yleisten tilojen kylmyys talvella ja kuumuus kesällä.

Laurea Otaniemen oppimisympäristöjen koettiin olevan monipuolisia. Yleisesti kaivattiin tiedotusta Laurean tilojen tarjoamista eri mahdollisuuksista. Moni opiskelijoista oli oivaltanut vasta viimeisenä opiskeluvuotenaan ryhmätyötilojen tai muiden oppimista edistävien tilojen käytön.

No mun mielest emmä valittais niistä, et ne on toiminut ihan hyvin. Et se on outoo et siellä on se sellanen toimiva koti. Et siel koululla on sellasii juttuu, joista ei oo aavistustakaan, mä sain kuulla just vähä aikaa sit et se on siellä. Emmä ees tienny siitä, et miks niitä ei hyödynnetä.

Tiedotuksen lisäksi kaivattiin laitehankintoja ja laitteiden uudistamista tukemaan oppimista. Lisäksi tarvetta vaikutti olevan useammalle tietokonepisteelle. Silloin kun tietokonealuokissa on varaus opetukseen, ei koulussa ole riittävästi tietokoneita tarjolla.

Oppimisympäristöä voisi parantaa myös tiheämpi poikkikoulutusohjelmainen yhteistyö. Moniammatillista yhteistyötä pidetään keskeisenä taitona työelämässä. Lisäksi koetaan, että tarvitaan usean eri toimijan osaamista, jotta voidaan vastata tulevaisuuden ammatillisiin haasteisiin. Näitä taitoja voisi harjoitella jo tekemällä yhteistyötä eri koulutusohjelmien kanssa. Yhteiset kurssit sekä oman alan osaamisen jakaminen tuntuivat haastateltavista järkevältä ajatukselta. Tässä yhteydessä mainittiin kuitenkin, että mahdolliset kurssit tai opintokokonaisuudet, joissa yhteistyötä olisi, tulisi olla tarkkaan mietittyjä. Opiskelijat ilmaisivat huolta, ettei yhteistyön tule olla ”väkisin väännettyä” hankeopiskelun tavoin. Tällä tarkoitettiin erityisesti sitä, että perusosaamisesta ja oppimistavoitteista ei tulisi joustaa liikaa.

LAUREAMKOn näkyvyys Otaniemessä koettiin vähäiseksi. Tietoa oli myös liian vähän siitä, mitä eri mahdollisuuksia opiskelija voisi hyödyntää LAUREAMKOn kautta. Useimmiten se miellettiin opiskelijoille suunnattujen tapahtumien ja juhlien järjestäjäksi.

Tukipalveluihin oltiin kuitenkin yleisesti ottaen tyytyväisiä. Kirjasto ja opintotoimisto saivat poikkeuksetta hyvää palautetta toiminnastaan ja siitä, että heidän lupaamansa palvelut toimivat ongelmitta. Yhteinen kehitysehdotus kirjaston henkilökunnalle ja tenttien järjestäjille oli, että he huolehtisivat siitä, että tenttikirjoja olisi riittävä määrä kirjastossa lainattavissa. Opintotoimistolle kehitysehdotuksena oli aukioloaikojen pidentäminen iltapäivän puolella. Tukipalveluista kriittistä palautetta tuli selkeämmin terveystalouksista. Haastateltavat kokivat, ettei terveystalouksista ole tiedotettu riittävästi opiskelijoille. Samalle he kokivat, etteivät terveystaloukset ole riittävän monipuoliset. Koululta toivottiin parempaa mahdollisuutta tavata terveydenhoitajaa. Lisäksi koulupsykologin tapaamiseen saisi olla matalampi kynnyks.

Yksi ehdotus tukipalveluiden kehittämisestä liittyi opinto-ohjaukseen. Haastateltavat kokivat, että olisi hyödyllistä saada opinto-ohjausta myös neutraalimmalta taholta (eli oman tutoropettajan lisäksi). Ajatus erillisestä opinto-ohjaajasta herätti luottamusta järjestelmän kehittämiseen. Se nähtiin lisävoimavarana opintojen suunnittelussa ja sen myötä niiden toteutumisessa. Opinto-ohjaaja, jonka voisi käydä henkilökohtaista opintosuunnitelmaa lävitse, voisi olla valmistumista nopeuttava tekijä.

6.2 Hoitotyön koulutusohjelma

6.2.1 Koulutusohjelma

Seuraavassa taulukossa on yhteenveto koulutusohjelmiin liittyvistä pääkäsitteistä ja niiden sisältämistä yläkategorioista.

Yläkategoriat	Pääkäsite
Koulutusohjelman kattavuus, painopiste, räätälöinti, opiskelu-/opetusmenetelmät, osakokonaisuudet, teoriapohjan riittävyys, kurssin hyödyllisyys	Parannuspotentiaali/Sisältö
Opintojen kesto, keston lyhentäminen tiivistämällä	Parannuspotentiaali/Kesto/Tiivistys
Aikataulujen pettäminen, aikataululupausten pettäminen, aikataulutusten toimivuus	Parannuspotentiaali/Aikataulutus
Opettajakohtaiset vaihtelut, LbD käsitteen ymmärtämättömyys, Harjoitteluvalmennus, Yrittäjyyden ymmärtäminen, sisällön kattavuus, kurssin hyödyllisyys	Parannuspotentiaali/opettajat

Taulukko 5: Hoitotyön haastattelujen sisällönanalyysi, koulutusohjelma

Haastateltavien mielestä hoitotyön koulutusohjelma on kattava, antaa hyvän yleiskuvan hoitotyön koko kirjosta ja on hoitotyön eri työalojen kannalta yleissivistävä mutta liian tutkimusmenetelmäpainotteinen. Haastatteluja analysoitaessa nousi yhdeksi yläkategoriaksi opintojen painopiste. Haastateltavat olivat kaikki sitä mieltä, että koulutusohjelmassa panostettiin suhteellisesti liikaa muihin kuin varsinaiseen hoitotyöhön liittyviin aineisiin. Lisäksi erilaisien pohdintojen ja reflektointitehtävien määrä koettiin tarpeettoman suureksi erityisesti aikuisopiskelijoiden kohdalla. Kehityspotentiaalina nähtiin hoitotyön osalta lähiopetuksen painopisteen siirtäminen sellaisista teoriaopinnoista, jotka voidaan helposti tenttiä, aineisiin, jotka vaativat käytännönopastusta. Tällaisia olisi haastateltavien mielestä mm. erilaiset hoitointerventiot ja vuorovaikutustilanteiden hallinta. Haastateltavat olisivat kaivanneet enemmän hoitotyön menetelmien opettamista niin, että harjoitteluissa näiden opettelua olisi ollut mahdollista syventää, jos pohjalla olisi ollut enemmän teoretietämystä. Koulutusohjelma vastasi kuitenkin suurelta osin haastateltujen ennako-odotuksia ja antoi heidän mielestään ammatilliselle kasvulle hyvän perustan.

Näyttöön perustuva hoitotyö on avautunut opiskelijoille erilaisten kehitystehtävien myötä, koska harjoittelupaikoissa on päässyt näkemään tutkimus- ja kehitystyön merkityksen käytännön hoitotyössä. Käytännön harjoittelujaksoista olisi haastateltavien mielestä saanut enemmän hyötyä, jos ennen harjoittelujaksoja olisi opiskeltu syvemmin näillä jaksoilla tarvittavia tietoja ja ennen kaikkea kädentaitoja. Esimerkkinä haastatteluissa nousi esiin lastenhoitotyön ja psykiatrian harjoittelujaksot, joihin haastateltavat eivät kokeneet saaneensa riittävästi pohjatietoa hyödyntääkseen harjoittelua parhaalla mahdollisella tavalla. Myös kädentaitojen vähäinen opetus nähtiin koulutusohjelman heikkoutena ja kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että niihin pitäisi panostaa huomattavasti enemmän eikä niiden oppimista tule laskea harjoittelujen varaan, koska harjoittelupaikat ovat keskenään niin eritasoisia.

Ekaks sisätautiharjoittelua mennessäni tekemään multa kysyttiin, osaanko ottaa EKG:n. Osaan mä teoriassa ottaa, mutta en mä koskaan ole sellasta laitetta nähny. Toki teorian osaa, n mutta olishan se ollu kiva nähdä sellanen laite. Koska onhan se ihan eri katsoa kirjasta kuvia ja laittaa oikealla ihmiselle niitä lätkiä. Joka saattaa olla ihan eri kokonen ku siinä kuvassa. Jotenkin se mielen-terveyspuoli oli sellanen pintaraapasu, ku osa meidän porukasta meni aika rankkoihinkin paikkoihin harjottelemaan en tiedä, miten se opetus on kaikille tukenut sitä harjoittelua. Itselleni se riitti.

Nämä näkemykset harjoittelujaksoista vahvistavat KKA:n auditointiraportissa (2010) mainitut puutteet siitä, ettei palautteesta tule johdolle riittävän selkeää tietoa siitä, miten harjoittelu on opiskelijan näkökulmasta konkreettisesti järjestetty ja miten se on tukenut opiskelijan oppimista.

Haastateltavat kuuluivat kaikki aikuiskoulutusryhmään ja olivat kokeneet osan opintojaksoista ja opetusmenetelmistä lähinnä nuorisoryhmälle soveltuvina. Haastateltavat olivat sitä mieltä, että koulutusohjelman sisällöt tulisi räätälöidä erikseen nuoriso- ja aikuisryhmille siten, että aikuisryhmän työ- ja elämäkokemus huomioitaisiin paremmin opintojaksojen sisältöjä ja toteutustapoja suunniteltaessa. Esimerkiksi reflektointi- ja pohdintatehtävät koettiin lähinnä turhauttavina aikuisopiskelijoiden piirissä eikä niiden koettu antavan mitään lisäarvoa opinnoille. Näitä näkemyksiä tukee myös Pekkarisen (2007) ja Pölösen (2007) tekemät tutkimukset, joissa todettiin, että oppimistuloksiin vaikuttaa mm. opiskelijoiden lähtötaso, sosiaalinen ja kulttuurinen tilanne sekä missä vaiheessa opintoja opiskelija on.

Haastateltavien mielestä opintoja olisi voinut hyvinkin nopeuttaa tiivistämällä opintojaksojen harvoja osioita ja suunnitteleamalla toteutusaikataulut paremmin. Opiskelijat kokivat opinto-tahdin olleen melko epätasaisen ja välillä jääneen aikoja, jolloin opiskelu oli hidastempoista. Yksi usein eri teemojen yhteydessä esille nousseista parannuspotentiaaleista olikin opiskelu-

ajan lyhentäminen tiivistämällä epätasaisia ja paikoin harvoja luento- ja opetusjaksoaikatauluja. Varsinaista hoitotyötä koskevat opintojaksot koettiin tarkoituksenmukaisiksi ja hyödyllisiksi.

Haastatteluissa nousi usein esille opettajia koskevia parannuspotentiaaleja. Sisällölliset erot koulutusohjelman osioiden välillä johtuivat osittain haastateltujen mielestä myös opettajien ja luennoitsijoiden välillä vallitsevista tasoeroista. Opettajiin kohdistuvia parannuspotentiaaleja haastateltavat näkivät mm. yrittäjyysopinnoissa, opetusmenetelmissä ja opiskeluilmapiirissä. Tärkein seikka Laurean kannalta oli kuitenkin haastateltavien näkemys siitä, etteivät opettajat hallitse kehittämispohjaisen oppimisen käsitettä eivätkä sen soveltamista käytännön opetustyössä.

Laureassa uutena opetus- ja opiskelumetodina kehitetty ja lanseerattu kehittämispohjainen oppiminen ei ollut lainkaan avautunut haastatelluille opiskelun aikana. Osa haastatelluista ei osannut kertoa, mitä termillä tarkoitetaan käytännössä. Kehittämispohjainen oppiminen nähtiin lähinnä hallinnon ja organisaation laadun ja markkinoinnin korulauseina, jolla ei ole juuriakaan käytännössä tekemistä hoitotyön opintojen kanssa eikä sen koettu palvelevan haastateltujen omia oppimistarpeita eikä työelämän tarpeita.

No mun täytyy kyl sanoa että en ole tänä päivänäkään ihan perillä siitä mitä se LbD tarkoittaa. En osaa sanoa, onko siitä ollut apua vai ei.

Koska kehittämispohjainen oppiminen on Laurean ydinprosessi, olisi sen käytännön tuntemus saatava paremmin ja tehokkaammin avattua sekä opettajille että opiskelijoille, jotta sillä saavutettaisiin ne tavoitteet, jotka sille on toimintajärjestelmän ja Laurean strategian kautta asetettu.

Yrittäjyyteen ei kukaan haastateltavista kokenut saaneensa riittävästi realistisia valmiuksia koulutusohjelmaan kuuluneista opinnoista. Viiden opintopisteen Hyvinvointi yrittäjyys -kurssi koettiin liian pintapuoliseksi raapaisuksi, jotta sen perusteella kukaan olisi ollut valmis edes harkitsemaan yrittäjyyttä. Osalla haastateltavista on omakohtaisia kokemuksia yrittäjänä toimimisesta ja heidän mukaansa käytännön yrittäjyys on jotain aivan muuta kuin, mitä kyseisellä kurssilla annettiin ymmärtää. Eräs haastateltava sanoi vastauksessaan, että ollakseen hyödyllinen olisi kurssin annettava mahdollisimman realistinen kuva yrittäjyydestä sen sijaan, että markkinoidaan yltiöpositiivista mielikuvaa, jolla ei ole vastinetta todellisuudessa.

6.2.2 Oppimisympäristö

Opiskelijapalautteen yhteydessä oppimisympäristöön liittyvät kysymykset saivat molemmilta ryhmittä alhaiset pisteet. Haastatteluissa kartoitettiin tarkemmin niitä tekijöitä, jotka opiskelijoiden mielestä ovat puutteellisia ja joita pitäisi kehittää. Seuraavassa taulukossa on kootuna oppimisympäristön pääkäsitteet ja yläkategoriat:

Yläkategoriat	Pääkäsite
Tilojen virikkeellisyys, koko, soveltuvuus, toimivuus, ilmanvaihto	Parannuspotentiaali/Ympäristö
Tilajärjestelyt, muutosten hallinta	Parannuspotentiaali/Muutostenhallinta

Taulukko 6: Hoitotyön haastattelujen sisällönanalyysi, oppimisympäristö

Vaikka yksikön pieniä nähtiin hyvänä asiana, koettiin Otaniemen yksikön tilat kaikkien haastateltavien mukaan liian ahtaiksi opiskelijamääriin nähden. Opintojen aikatauluja ei ole pystytty toteuttamaan siten kuin hakuoppaissa annettiin ymmärtää, joiden mukaan lähiopetusta pitäisi olla noin kahtena päivänä viikossa ja jolloin opinnot voisi suorittaa oman työn ohessa. Luentojen aikatauluja on muutettu lyhyelläkin varoitusajalla, mikä on haastateltujen mielestä ollut kohtuuttoman vaikeaa toteuttaa vakituksessa työssä käyvien opiskelijoiden kohdalla. Myös Laurean joustamattomuus tässä yhteydessä oli haastateltavien mielestä oppimisilmapiiriä heikentävää. Haastateltavat olivat sitä mieltä, että mikäli puolikkaita lähipäiviä olisi voitu yhdistää kokonaisiksi, olisi opintojen aikataulua voitu vaivatta lyhentää.

Nykyisin ankeaa ja virikkeetöntä opiskeluympäristöä voitaisiin haastateltavien mielestä tehdä viihtyisämmäksi ja virikkeellisemmäksi ottaen esimerkiksi esim. Otaniemen Karibia-huoneesta. Haastateltavien osalta kaivataan enemmän myös pienryhmille ja ryhmätöille sopivia tiloja, jolloin opinnoissa voitaisiin tarjota enemmän yhdessä pohtimista ja toiminnallisia menetelmiä kuin teorialuentoja. Rakennuksen puutteellinen ilmanvaihto ja lämmönsäätelyjärjestelmä kaipaavat haastateltavien mielestä kehittämistä. Luennoilla on tukala istua, koska tuolit on mitoitettu väärin ja niissä istuminen puuduttaa jäsenet nopeasti. Ilmanvaihto ei ajoittain toimi, jolloin luokan ollessa täynnä ilman huono huoneilmanlaatu laskee opiskelijoiden ja luennoitsijoiden vireystilaa.

Haastateltavat nostivat yhdeksi oppimisilmapiiriä heikentäväksi tekijäksi suuret vaihtelut opettajien opetus- ja motivointitaitojen välillä. Tutor-opettajan rooli kannustajana koettiin tärkeänä. Joidenkin opettajien koettiin luoneen kireydellään ja joustamattomuudellaan negatiivista oppimisilmapiiriä. Vastakohtana haastateltavat mainitsivat hyvän opettajan ominaisuuksiksi esimerkiksi kyvyn haastaa opiskelijat miettimään ja keskustelemaan näkemyksistään

siten, että opiskeltavassa aiheessa päästiin hyvinkin syvällisiin pohdintoihin. Tämä näkemys saa tukea mm. Mettäsén (2003), Pekkarisen (2007) ja Pölösen (2007) tutkimuksissa, joissa kaikissa todetaan - joskin eri sanakäntein - että hyvä opettaja pyrkii näkemään ja ymmärtämään oppimista opiskelijan näkökulmasta.

Omassa aikuisryhmässä ilmapiiri koettiin hyväksi, mutta aikuis- ja nuorisoryhmien opetustilanteet koettiin haastateltavien taholta ongelmallisiksi, koska opiskelutavat poikkeavat paljon toisistaan. Pölönen (2007) on todennut, että opetustilanteiden laatuun vaikuttaa mm. kurssin taso, opiskelijaryhmä, sosiaalinen ja kulttuurinen tilanne. Ero aikuis- ja nuorisoryhmien opiskelutavoissa, reflektiokyvyissä sekä kokemusperäisissä tiedoissa aiheuttaa joskus opetustilanteita häiritsevää heterogeenisyyttä.

Oma ryhmä ok. Jonkin verran klikkiytymistä. Nuorisoryhmän kanssa opiskelusta ei ole tullut mitään turhan sähläyksen ja hälinän vuoksi.

6.2.3 Laurean tukipalvelut

Alla olevassa taulukossa on yhteenveto hoitotyön opiskelijoiden haastatteluissa esille nousseista tukipalveluihin liittyvistä yläkategorioista ja pääkäsitteistä.

Yläkategoriat	Pääkäsite
Kirjasto. Ruokala, Opintotoimisto	Hyvät tukipalvelut
ATK-luokka	Parannuspotentiaali/tukipalvelu
LAUREAMKO: Käytetyt palvelut/Tuki	Parannuspotentiaali/Toiminta

Taulukko 7: Hoitotyön haastattelujen sisällönanalyysi, tukipalvelut

Laurean tarjoamat tukipalvelut koettiin haastateltavien mukaan hyväksi ja toimiviksi. Ainoastaan ATK-luokan pienuus, huono ilmanvaihto ja tietokoneiden vähyys suhteessa käyttäjämäärään koettiin ongelmalliseksi. Erityiskiitosta saivat kirjaston tietopalvelut sekä opintotoimiston asiantunteva ja ystävällinen palvelu. Opintotoimiston palvelujen positiivinen palaute koostui pääosin toimiston yhden työntekijän ystävällisestä ja palvelualttiista asenteesta opiskelijoita kohtaan.

Omalta osaltani ainakin kirjastopalvelut on hyviä. Ellei jotain ole ollut heti saatavilla, niin ne on aina saaneet järjestettyä. Ihan ok. Opintotoimistossa nää viimeset vuodet on ollu parempia, ku ne alkuajat mitä meillä oli.

LAUREAMKO ei ollut tarjonnut mitään sellaista haastateltaville, josta he olisivat kokeneet olleen hyötyä opiskelun kannalta. Ainoat palvelut, mitä haastateltavat olivat itse käyttäneet,

olivat kopiointipalvelut. Tässä kohtaa on syytä huomioida se, että haastateltavat kuuluivat kaikki aikuisopiskelijoihin ja LAUREAMKOn toiminta on suunnattu lähinnä nuorisopuolen opiskelijoille. Se lienee selitys LAUREAMKOn saamille alhaisille pisteille valmistuvien opiskelijoiden palautekyselyssä.

Tukipalveluiden parannuspotentiaalit koskivat ATK-luokan koneiden toimivuutta, ilmanvaihtoa sekä koneiden saatavuutta. LAUREAMKOn parannuspotentiaalia olisi haastateltujen mielestä opiskelijoiden edunvalvonnan tunnetuksi tekeminen viihdetarjonnan sijaan. Merkittävä seikka hoitotyön opiskelijoiden haastatteluissa oli se, ettei kukaan haastateltavista maininnut mitään terveydenhuoltopalveluista tukipalveluista kysyttäessä. Tämä kertonee siitä, että joko terveyspalvelutarjontaa ei tunneta tai sitten sitä ei ole saatavissa niin, että se hyödyttäisi aikuisopiskelijoita.

6.2.4 Kehittämideoita

Viimeisessä haastatteluosiossa haastateltavia pyydettiin kertomaan näkemyksiään laadukkaasta opetuksesta sekä pohtimaan kehittämideoita, joilla nykyistä koulutusohjelmaa voitaisiin kehittää paremmin opiskelijoiden sekä työelämän tarpeita vastaavaksi. Seuraavassa taulukossa on yhteenveto ja sisällönanalyysin tulokset kehitysideoista, niiden yläkategorioista ja pääkäsitteistä.

Yläkategoriat	Pääkäsite
Teoriapohjan riittävyys, tietojen tuoreus, tietojen reliabiliteetti, käytännön taidot, vuorovaikutustaidot, hyvä pohja kehittymiselle, tuki harjoittelupaikkojen järjestämisessä, selkeä runko, oppimisrauha, pätevät opettajat, Hyvät opettajat (Määritelmä!)	Teoriapohja, tietojen laatu, kokonaisuus, kehittymispotentiaali, käytännön taidot, tuki, oppimisilmapiiri, opettajat, runko
Hyvän opettajan määritelmä: antaa arvon jokaisen persoonallisuudelle, arvostavat kaikkien mielipiteitä, taito kehittää arvokasta ja syvällistä keskustelua, innostava, asioiden esittäminen uusilla tavoilla, on ajanhermolla ja tietää trendit opettamilleen asioille.	Hyvä opettaja
Käytäntöön valmentava, painopiste käytännön taitoihin, työpajojen parempi hyödyntäminen	Painopiste, oppimismenetelmät
Yksilöityä, ammattiin valmentavaa	Yksilöity, kokonaisuus

Lähiopetuksen painopiste kädentaitoihin, käytäntöön ja harjoitteluihin valmentaminen, aikataulutuksen kehittäminen, ohjaukseen panostaminen	Painopiste, valmentaminen, ohjaus
---	-----------------------------------

Taulukko 8: Hoitotyön haastattelujen sisällönanalyysi, kehitysideoita

Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että ollakseen laadukasta on opetuksen annettava kattava kokonaiskuva opiskeltavasta ammatista ja siinä tarvittavista tiedoista ja taidoista, joiden pohjalta omaa ammattitaitoaan ja asiantuntijuuttaan pystyy kehittämään työelämään siirryttyä. Koulutusohjelmassa tulisi olla selkeä runko, jonka ympärille hyvät opettajat rakentavat opetuskokonaisuutensa. Hyvällä opettajalla haastateltavat tarkoittivat opettajaa, joka kykenee antamaan opiskelijoille tilaa olla oma itsensä ja esittää omat näkemyksensä. Näistä näkemyksistä hyvä opettaja saa ohjailtua keskustelua siten, että siitä muodostuu kehittävää ja arvokasta pohdintaa opiskeltavan aiheen tiimoilta. Hyvän opettajan on myös oltava innostava ja kyettävä avaamaan opittaviin asioihin uusia näkökulmia ja esittämään asiat uusilla tavoilla. Ajan hermolla pysyminen ja tulevien trendien tunteminen kuuluu myös hyvän opettajan ammattitaitoon.

Haastateltavien taholta esitettiin selkeä näkemys siitä, että nykyisellään opinnoissa tarjotaan liian niukasti kädentaitojen opetusta. Lisäksi harjoitteluihin ja työelämään valmennetaan käytännössä liian vähän. Työpajat nähtiin hyvänä tapana oppia kädentaitoja sekä käytännön hoitotyön tilanteita. Haastateltavien mielestä on tärkeää, että valmistumisvaiheessa opiskelijoiden kädentaidot sekä hoitotyön käytännön osaaminen olisivat sellaisella tasolla, että työelämään olisi helppo siirtyä, kun perustaidot olisivat hyvin hallinnassa.

Sisätautien, geriatrian ja lastentautien perusteiden tulisi olla jokaisella valmistuvalla sairaanhoitajalla hyvin tiedossa, koska näitä potilaita tulee asiakkaiksi kaikilla hoitotyön osa-alueilla. Jotta harjoitteluista saisi mahdollisimman suuren ammatillisen hyödyn, tulisi ennen jokaista harjoittelujaksoa olla harjoittelussa tarvittavat tiedot ja taidot opittuina ainakin teorian tasolla. Lisäksi haastateltavien mielestä olisi suotavaa, että opettajat panostaisivat enemmän harjoittelupaikkojen löytämiseen, valintaan ja ohjaukseen yhdessä opiskelijoiden kanssa sekä valmentaisivat opiskelijoita harjoitteluja varten.

Vuorovaikutusmenetelmiä voisi opettaa enemmän ja erityisesti case-pohjalta. Haastateltavien mielestä ohjaus- ja vuorovaikutusmenetelmät ovat jääneet liian vähälle huomiolle koulutuksessa, vaikka kaikki kokonaisvaltainen hoitotyö perustuu hoitajan ja potilaan väliseen vuorovaikutussuhteeseen, ja ammattitaitoisen sairaanhoitajan on kyettävä kohtaamaan työssään tasavertaisesti hyvinkin haastavia ja eri elämäntilanteissa olevia potilaita. Käytännön hoitotyössä on haastateltavien mielestä suurempi osaamistarve vuorovaikutustaidoille kuin tutki-

musmenetelmäosaamiselle. Nykyisessä koulutusohjelmassa tutkimusmenetelmien lähiopetuksen osuus on haastateltavien mielestä kohtuuttoman suuri verrattuna esimerkiksi vuorovaikutustaitojen opetukseen. Myös farmakologiaa tulisi haastateltavien mielestä opettaa laajemmin ja lääkelaskennan käytännön ohjattua harjoittelua saisi olla enemmän tarjolla niille, jotka kokevat tarvitsevansa lisää laskurutiinia.

Opiskelijoiden näkemyksiä opintojaksojen toteutusmenetelmistä ja sisällöistä tulisi kuunnella enemmän ja heidät tulisi ottaa mukaan näiden suunnitteluvaiheeseen. Erityisesti aikuisopiskelijoiden erityistarpeet ja elämäkokemuksen mukanaan tuomat mahdollisuudet olisi hyvä ottaa huomioon ja hyödyntää kyseisiä opintojaksokokonaisuuksia rakennettaessa. Paremmalla suunnittelulla voitaisiin opiskeluaikoja lyhentää ja keskittyä tehokkaammin hoitotyön asiantuntijuuden ja kädentaitojen kehittämiseen.

7 Tutkimuksen eettisyys, validius ja luotettavuus

7.1 Tutkimuksen eettiset näkökulmat

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta ja eettisistä näkökulmista on huomioitava opinnäytetyön tekijöiden asema tutkijoina. Koska tekijät ovat Laurean opiskelijoita, kuuluvat he myös tutkimuksen ”sisäpiiriin”. Tutkijat edustavat myös tutkittavina olevien ryhmien jäseniä. Tämä tiedostettiin jatkuvasti tutkimusta tehdessä ja sen edetessä. Toisaalta tämä asema voidaan nähdä myös vahvuutena: tutkijat pääsivät helposti opiskelijoiden ymmärryksen ja ajatusten tasolle, koska tunsivat tutkimusympäristön hyvin. Myös se, että tutkijat edustivat molempia opiskelijaryhmiä, oli selkeä vahvuus. Näin tutkijat saattoivat kysyä ja kyseenalaistaa vuoroin omia ja toisen tulkintoja ja näin saavuttaa mahdollisimman neutraalin ja tieteellisen lopputuloksen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006)

Tutkimuksen eettisyyden kannalta on olennaista, että tutkimushenkilöiden henkilöllisyys pysyy salassa (Laurean tutkimuseettiset ohjeet). Tutkimuksessa kertyvä tutkimusmateriaali tullaan säilyttämään luottamuksellisesti eikä kenenkään tutkimushenkilön henkilöllisyys paljastunut tutkimuksen missään vaiheessa. Tämä takaa turvallisen ilmapiirin jakaa omia näkemyksiä tutkimusaiheesta. Materiaalia käytettiin ainoastaan tutkimuksellisiin tarkoituksiin ja tutkijoita sitoo vaitiolovelvollisuus. Haastateltavat olivat myös tietoisia siitä, että haastattelut nauhoitetaan ja haastattelut litteroidaan kokonaisuudessaan (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Tutkimuksella pyrittiin vaikuttamaan opintokokonaisuuksiin ja hallinnollisiin epäkohtiin. Tarkoituksena ei ollut saada henkilöiltä sellaista tietoa, joka vahingoittasi heitä itseään tai vaikuttaisi heidän asemaansa opiskelijoina. Tämän vuoksi ei ollut syytä hakea Laurea ammatti-

korkeakoulun eettisen toimikunnan lausuntoa, koska aihepiiri ei ollut luonteeltaan herkkä. Tutkimukselle anottiin kuitenkin tutkimuslupa normaalin käytänteen mukaisesti. Tutkimuslu-pahakemuksessa kerrottiin, että haastatteluihin osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja haastattelun saa halutessaan keskeyttää missä vaiheessa tahansa.

Tutkimus tehtiin hyvää tutkimustapaa noudattaen. Jokainen tutkimukseen osallistunut henkilö täytti kirjallisen suostumuksen tutkimukseen osallistumisesta (Liite 2). Tiedonhankinta-, tut-kimus- ja arviointimenetelmät ovat eettisesti kestäviä ja noudattavat kvalitatiivisen tutki-muksen kriteereitä (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Lähdemateriaaleina on käytetty aiheen kannalta laadukasta ja luotettavaa kirjallisuutta ja tutkimusmateriaalia. Lähdemateri-aaleja käytettäessä ja lainattaessa on lähteet merkitty Laurean ohjeistuksen mukaisesti.

7.2 Tutkimuksen laatu eli validius

Tutkimuksen validiteetti viittaa tutkimuksen pätevyyteen ja perusteluihin. Laadullinen tutki-mus ei voi koskaan tuottaa asiallista täydellistä ymmärrystä, mutta se voi tuoda esille asioita ilmiöiden tasolla (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Myös sisällön laatuun kiinnitettiin huomiota tutkimuksen alusta asti.

Haastatteluja varten laadittiin teemahaastattelulle runko sekä tarkentavia lisäkysymyksiä keskustelun ohjaamiseksi haluttuihin teemoihin tutkimussuunnitelman mukaisesti. Haastatte-lut toteutettiin yksilöhaastatteluina ja tallennettiin sanelukoneelle. Sanelukoneelta haastat-telut kopioitiin tietokoneelle, josta ne voitiin sanatarkasti purkaa litterointivaiheessa. Haas-tattelutuloksille oli ominaista haastateltavien tapa ilmaista itseään joko lyhyillä ja ytimekkäil-lä lausunnoilla tai itselleen ominaisilla pitkillä kuvailevilla pohdinnoilla.

Induktiivisen sisällön analyysin avulla saatiin erityyppisistä haastatteluaineistoista luokiteltua hyvinkin samankaltaisia ongelmia ja kehityskohteita koulutusohjelmista riippumatta. Näin py-rittiin varmistamaan se, että tutkimushenkilöiden alkuperäiset ajatukset pysyisivät läpi ana-lyysin näkyvissä ja. Tulosten raportointi kappaleessa on kirjattu useita suoria lainauksia haas-tateltavilta. Niiden tarkoituksena on lisätä tutkimustulosten aukaisemisen yhteydessä tekstin laatua, koska niiden kautta lukija kykenee aistimaan haastateltavan näkemyksen huomatta-vasti aidommin ja elävämmin kuin ainoastaan analyysin kautta tuotetusta tulostekstistä. Sisäl-lön analyysin tarkoitus on analysoida tekstimuotoon saatettu materiaali ensin pilkkomalla se pienempiin osiin, käsitteellistää ja lopulta muokata se uudelleen kokonaisuudeksi (Saara-nen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

7.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida kolmella eri kriteerillä: metodin luotettavuudella ja johdonmukaisuudella, ajallisella pysyvyydellä ja tulosten johdonmukaisuudella (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Tutkimushaastattelut tehtiin neljälle hoitotyön opiskelijalle ja viidelle fysioterapian opiskelijalle. Tätä poikkitieteellisyyttä voidaan pitää luotettavuutta lisäävänä tekijänä.

Sisällönanalyysi metodisena välineenä sopii laadullisen tutkimuksen välineeksi ja sen avulla on mahdollista saada tietoa ilmiöstä yleisellä tasolla (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Ajallista luotettavuutta arvioitaessa on huomioitava, että ainakin osittain ajallinen ulottuvuus on olemassa. Samankaltaisia tuloksia löytyi jo vuonna 2010 tehdyssä selvityksessä. Omat tulokset ovat tätä samaa jatkumoa. Tältä kannalta tulokset ovat siis luotettavia. Haastatteluvien määrä on kuitenkin verrattain pieni ja aikakehys kapea. Mahdolliset koulutusohjelmien muutokset sekä laatukehitys voivat tulevaisuudessa vaikuttaa tuloksiin, joita vastaavissa tutkimuksissa etsitään. Se ei kuitenkaan vähennä tämän tutkimuksen luotettavuutta, vaan kertoo ennemminkin koulutuksen laadun kehittämistä.

Tulosten reliiabeliudesta eli luotettavuudesta kertoo se, että oppilaitoskohtaiset kehityspotentiaalit olivat molempien opiskelijaryhmien edustajien mielestä hyvin pitkälle samoja. Toisin sanoen tutkimustulokset olivat riippumattomia eri koulutusohjelmien välillä. Reliabelius tuli esille, kun luokitusten jälkeen päädyttiin samoihin johtopäätöksiin. Tutkijoiden välillä käytiin keskusteluja haastatteluissa esiin nousseiden eri ilmiöiden esiintymisestä koulutusohjelmissä sekä siitä, kuinka yksikkökohtaiset kehityskohteet ovat olleet opiskelijoiden keskuudessa yleisestikin esillä. Myös tutkijoiden erilaiset taustat antoivat lisäarvoa eri näkökulmien hyödyntämisessä tutkimuksen yhteydessä.

8 Pohdinta

8.1 Johtopäätökset

Haastattelujen tuloksena saatu informaatio vastaa hyvin Mettäsén (2003), Piikkilän (2008), Pölösen (2007) ja Pekkarisen (2007) tutkimuksissaan saamia tuloksia ja teorioita koskien opiskelijapalautetta ja sen käyttämistä kehitystyökaluna. Esimerkiksi Piikkilä (2008) toteaa, että parhaimmillaan opiskelija on yhteistyökumppanina vastuuta kantava aktiivinen osallistuja, intentionaalinen ja konstruktiiivinen toimija. Tämän saattoi hyvin havaita haastateltavien paneutumista haastattelutilanteessa, vastausten syvällisestä pohdiskelusta sekä rakentavien kehitysideoiden jakamisesta. Kehitysideat olivat kohtuullisia eikä niiden kohdalla syntynyt laajaa toiveiden kirjoa, joista Piikkilä (2008, 44) varoittaa tutkimuksessaan.

Koulutusohjelmalle asetetut ennako-odotukset poikkesivat toisistaan eri ryhmien keskuudessa. Hoitotyönopiskelijat kokivat, että yleisellä tasolla koulutusohjelma vastasi heidän ennakkokäsityksiään, mutta painottui liikaa tutkimusmenetelmien käsittelyyn. Fysioterapiaopiskelijat kokivat vahvemmin, ettei koulutusohjelma täyttänyt ennako-odotuksia. Molempien ryhmien kohdalla tämä näkyi kokemuksena siitä, ettei kädentaitojen hallintaa pidetty riittävänä. Kädentaitojen ja käytännön osaamisen riittämätön opetus on selkeä kehitystavoite. Laurean teoriapainotteisten koulutusohjelmien sisältöä ja painotusta tulisi tarkistaa. Opiskelijoiden kokemusten mukaan käytännön osaamisen opettamista tulisi lisätä koulutusohjelmaan. Vaihtoehtoisesti opiskelijoille tulee antaa keinot käsitellä osaamisen puutteesta syntyvää ahdistusta. Samalla opiskelijoille tulee antaa selkeämpiä työkaluja käytännön taidon kehittämiseen itsenäisesti. Tällöin voitaisiin vaikuttaa myös opiskelijoiden kokemukseen työelämän valmiuksista ja yrittäjyydestä.

Opiskelijoiden vastauksissa toteutuu osa Mettäsén (2003) laatukriteereistä. Hoitotyönopiskelijat kokivat opintojaksojen sisäiset järjestelyt hyvin järjestetyksi ja kiinteät aikataulut vahvuudeksi. Opetusmateriaalit koettiin tarpeeksi selkeiksi, kattaviksi ja saatavilla oleviksi. Jatkossa kuitenkin toivottiin, että materiaalien jakamisessa olisi yhtenevät käytänteet opettajien kesken (kuten Optima). Jatkossa kehitettäväksi asioiksi jäivät myös aikataulujen pitävyys. Kurssien sisällöt ja aikataulutukset nousivat esille molemmissa opiskelijaryhmissä. Kurssien tavoitteisiin kaivattiin lisää selkeyttä. Konkreettisuus ja käytännön läheisyys lisäisi tavoitteiden ymmärtämistä ja siten myös opettavien taitojen arvostuksen lisääntymistä. Lisäksi hoitotyönopiskelijat nostivat ongelmaksi joustamattomuuden kurssien suorittamisessa. Fysioterapiaopiskelijat kuvasivat ongelmia, joita syntyi kurssien päällekkäisyydestä. Lisäksi fysioterapiaopiskelijoilla oli kokemus oppimisen heikkoudesta. Tähän ratkaisuna pidettiin kontaktiopeutuksen lisäämistä.

Molemmat opiskelijaryhmät pitivät opiskelijoille tarjottuja tukipalveluita hyvinä. Esille nousi kuitenkin tenttikirjojen riittämätön määrä. Oppimisympäristön viihtyvyys jakoi ryhmien mielipidettä siten, että fysioterapia opiskelijat pitivät ympäristöä viihtyisämpänä kuin hoitotyönopiskelijat. Kävi ilmi, että tiedottamista opiskeluympäristön tarjoamista mahdollisuuksista pidettiin riittämättömänä. Tämä konkretisoitui ryhmätyötilojen käyttömahdollisuuksien kohdalla: fysioterapiaopiskelijat saivat tiedon vasta viimeisenä opiskeluvuotena, hoitotyönopiskelijat eivät saaneet tietoa lainkaan. LaureaAMK:n merkitys ja tarkoitus oli jäänyt lähes kaikilla haastateltavilla epäselväksi.

Mettänen (2003) selvitti tutkimuksessaan Tampereen Teknillisen Yliopiston opiskelijoiden näkemyksiä hyvästä opetuksesta. Myös tässä tutkimuksessa nousi esiin opettajan ja opiskelijoiden vuorovaikutus sekä opettajan pätevyys ja motivoituneisuus hyvän opetuksen edellytykse-

nä. Tutor-opettajien positiivinen merkitys nousi esille molemmissa ryhmissä. Osittain opettajilta kaivattiin entistä enemmän ohjausta. Kehitysehdotuksena toivottiin systemaattisempaa palautteen keruuta ja selvempää laadunvarmistusta. Lisäksi resursseja tulisi opiskelijoiden mielestä priorisoida opettajien palkkaamiseen ja työtaakkojen keventämiseen yksittäiseltä opettajalta laadun varmistamiseksi.

Pekkarisen (2007) näkemyksen avulla Laurean opetusta voidaan kuitenkin arvioida laadukkaaksi. Laurean ansioita on opiskelijan ohjaaminen syväluotaavaan ja pohdiskelevaan oppimiseen. Tutkivan ja kehittävän työotteen opettaminen on tärkeä lahja tulevaisuuden haasteita varten. Tätä arvoa opiskelijat osaisivat arvostaa vielä enemmän, jos heitä ohjattaisiin näkemään kurssien takana olevat tavoitteet. LbD:n avaaminen tulisi olla suuremmissa roolissa tulevaisuudessa. Opettajien ja oppilaiden kouluttaminen opiskelumallin käyttöön saattaisi kehittää luottamusta järjestelmään ja omiin kykyihin ottaa vastuuta omasta oppimisesta. Tämä on erityisen tärkeää, jos resurssit eivät salli kontaktiopetuksen lisäämistä tulevina vuosina. Samalla myös molempien opiskelijaryhmien esiintuoma epäselvyys LbD:stä poistuisi ja opiskelijoille mahdollistuisi aito kokemus ja tunne koulutuksen laadukkaudesta.

8.2 Jatkotutkimusaiheet

Koimme tutkimuksen onnistuneen opiskelijoiden näkemyksen löytämisessä. Laadullinen tutkimus tulisi jatkossakin olla tärkeä osa Laurean laadunvarmistusta. Yksi jatkotutkimuksen aiheena voisikin olla, miten koulutuksen abstraktimpia osioita tulisi avata opiskelijoille, jotta he voisivat täysin hyödyntää Laurean tarjoaman arvokkaan ammatillisuuden tason. Tämä taso sisältää tärkeitä komponentteja tutkivasta ja kehittävästä työotteesta, jota muissa ammattikorkeakouluissa ei samalla tasolla tarjota. Laurean opiskelijat tulevat erottumaan edukseen tulevaisuudessa itsensä johtamisen kyvyillä sekä oppivan organisaation periaatteiden toteuttajina. Tärkeää tulevaisuudessa on saada opiskelijat itse ymmärtämään tämä.

Koska tämä tutkimus oli ensimmäinen haastattelututkimus, jossa tarkasteltiin kriittisten laadutekijöiden sisältöä tutkimuksen toistaminen myös nuorten hoitotyön koulutusohjelma opiskelijoille. Lisäksi olisi kiinnostavaa kuulla sosionomi- ja liiketalousopiskelijoiden ajatuksia näistä laadutekijöistä. Tutkimuksen voisi toistaa, kun seuraavat vuosikurssit tulevat valmistuvaan vaiheeseen. Tämä tarjoaisi mielenkiintoista vertailevaa tietoa siitä, että koetaanko kehitysalueet samanlaisiksi ja miten OPS:iin tehdyt muutokset ovat vaikuttaneet näiden kehitysalueiden kokemiseen. Tutkimustuloksista ilmeni opiskelijoiden positiivisia kokemuksia koulutusohjelmasta. Olisi tärkeää myös kartoittaa niitä kokemuksia ja ajatuksia, joihin tämä perustuu. Olisi myös tärkeää tietää, miten muiden ammattikorkeakoulujen opiskelijat kokevat työelämänvalmiudet, yrittäjyyden ja kädentaidot. Vertailututkimuksella ammattikorkeakoulu-

jen välillä, olisi mahdollista nähdä, millainen koulutusohjelma kokonaisuus tuottaa opiskelijalle tunteen siitä, että hän on valmis työelämään.

Lähteet

- Auvinen, P., Kauppi, A., Kotila, H., Loikkanen, A., Markus, A., Peltokangas, N., Holm, K., Kajaste, M. 2010. Ammattikorkeakoulujen koulutuksen laatuyksiköt 2010-2012. Luettu 12.2.2013. http://www.kka.fi/files/932/KKA_0110.pdf
- Alaniska, H. 2006. Opiskelija opetuksen laadun arvioinnissa. Korkeakoulujen arviointineuvosto. Tampere. Luettu 12.2.2013. http://www.kka.fi/files/177/KKA_1606.pdf
- Biggs, J. B. 2003. Teaching for quality learning. What the student does (2nded.) Ballmoor, Buckingham: Society for Research into Higher Education, Open University Press.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2013. Bolognan prosessi. Luettu 12.2.2013 <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/bologna/index.html?lang=fi>
- Day, R.G. 1993. Quality Function Deployment Linking a Company with Its Customers. Milwaukee. Wisconsin. USA: American Society for Quality.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- ENQA. ENQA: 10 years (2000-2010), A decade of European co-operation in quality assurance in higher education. 2010. Luettu 12.2.2013. <http://www.enqa.eu/files/ENQA%2010th%20Anniversary%20publication.pdf>
- ENQA. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area. 2009. Luettu 12.2.2013. http://www.enqa.eu/files/ESG_3edition%20%282%29.pdf
- Haastattelut, fysioterapia. Tekijän hallussa Espoo.
- Haastattelut, hoitotiede. Tekijän hallussa Karjalohja.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15.–16. painos. Helsinki: Tammi.
- Karjalainen, Asko. 2009. Oulun Yliopiston opetusohjeet opettajalle. Oulu: Oulun yliopistopaino. Luettu 1.8.2011. http://www oulu.fi/oky/julkaisut_ja_materiaalit/erillisjulkaisut/opetusopas.pdf
- Kyngäs, H. & Vanhanen, L. 1999. Sisällön analyysi. - Hoitotiede Vol. 11, No. 1. Turku: Hoitotieteen tutkimusseura.
- Lampelo, S., Kainulainen, S., Turunen, J., Viljanen, J., Yanar, A., Mattila, J., Saarilampi, M-L. 2010. Laurea-ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi. Tampere: Korkeakoulujen arviointineuvosto.
- Laurea. Opetus ja opinnot. 2011. Luettu 1.8.2011. <http://www.laurea.fi/fi/opiskelu/opetus-ja-opinnot/Sivut/default.aspx>
- Laurean opinnäytetyöohje. 2011. Luettu 1.8.2011. https://intra.laurea.fi/intra/fi/02_opiskelu/02_opiskelu_osa2/01_opinnot/05_opinnaytetyo/01_ont_ohjeet/Opinnaeytetyoeohje_aseteltu_240511.pdf
- Laurean Henkilöstön Laatukäsikirja 2010. 2010. Luettu 1.8.2011. https://intra.laurea.fi/intra/fi/01_laurea/03_laurea_osio3/01_Laadunvarmistus/Henkiloston_Laatukasikirja_2010_FI_LOWRES.pdf

Laurean tutkimuseettiset ohjeet. Eettinen toimikunta. 2007. Laurea-ammattikorkeakoulun eettiset ohjeet tutkimus- ja kehitystyötä sekä opinnäytetöitä varten. Luettu 14.11.2011. https://intra.laurea.fi/intra/fi/03_tutkimus_ ja_ kehitys/02_tk_osio2/01_tutkimuspalvelut/07_Eettisetohjeet/index.jsp.

Laurean opiskelijapalautejärjestelmä. 9.6.2012. Luettu 9.1.2013. https://live.laurea.fi/fi/opiskelijalle/opintojen_toteutus/palautteen_antaminen/Documents/Opiskelijoiden_perehdytysmateriaali_090612.ppt

Little, B. & Williams, R. 2010. Students' Roles in Maintaining Quality and in Enhancing Learning: Is There a Tension? In *Quality in Higher Education, Vol. 16, No. 2, July 2010*. (pp. 115-128) Routledge: Taylor & Francis

Mettänen, P. 2003. Opetuksen ja oppimisen laadun mittaaminen. Tutkimusraportti. Tampereen teknillinen Yliopisto. Tuotantotalouden laitos. Tampere. Luettu 14.9.2011 http://www.tut.fi/units/tuta/teta/mittaritiimi/julkaisut/op_laatu.pdf

ENQA. 2010. Mission Statement. Luettu 1.8.2011 <http://www.enqa.eu/mission.lasso>

Moitus, S. & Mustonen, K. Ohjeita arvioitsijalle. Korkeakoulujen arviointineuvoston arviointiryhmien tukimateriaali. 2003. Korkeakoulujen arviointineuvosto verkkojulkaisu 3:2003. Luettu 1.8.2011 http://www.kka.fi/files/194/KKA_0303V.pdf

Pekkarinen, V. 2007. Laadukasta yliopisto-opetusta kehittämässä. Pro Gradu tutkielma. Helsingin Yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Helsinki. Luettu 1.12.2012 <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/19959/laadukas.pdf?sequence=2>

Piikkilä, T. 2008. Opiskelijapalaute opetusjärjestelyiden suunnannäyttäjänä?. Pro gradu tutkielma. Tampereen Yliopisto. Johtamistieteen laitos. Tampere. Luettu 1.12.2012 <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu02803.pdf>

Pölönen, R. 2007. Ainelaitosten keräämän opiskelijapalautteen hyödyntäminen opetuksen laadun kehittämisessä. Pro Gradu tutkielma. Maanpuolustuskorkeakoulu. Huoltolinja. Helsinki. Luettu 1.12.2012 <http://doria17-kk.lib.helsinki.fi/bitstream/handle/10024/74402/SM363.pdf?sequence=1>

Encyclopedia of Business, 2nd ed. 2011. Reference for Business. Luettu 3.8.2011. <http://www.referenceforbusiness.com/management/Pr-Sa/Quality-and-Total-Quality-Management.html>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietovarasto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Luettu 12.2.2013. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>

Syrjäläinen, E., Eronen, A. & Värri, V-M. 2007. Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin. Tampere: Tampere University Press.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2011. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Liitteet

LIITE 1: Teemahaastattelurunko

LIITE 2: Tiedote tutkimukseen osallistuvalla

LIITE 3: Tutkimuslupahakemus

Liite 1: Teemahaastattelurunko

1. PERUSTIEDOT

Mikä on koulutusohjelmasi?

Ikä?

Aikaisempi työkokemus ja mahdolliset koulutukset?

2. KOULUTUSOHJELMA

Mitä mieltä olet meidän koulutusohjelmasta?

Kerro odotuksistasi ennen opintojen alkamista?

Mikä täyttyi, mikä ei?

Koitko, että koulutusohjelman sisällöt muodostivat tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden?

Millaisena apuvälineenä koit oppimistavoitteiden saavuttamiseen kehittämispohjaisen oppimisen (LbD)?

Kuvaile miten koulutusohjelman sisällöt vastasivat työelämän vaatimuksia?

Kuvaile valmiuksiasi toimimaan yrittäjänä?

3. OPISKELUYMPÄRISTÖ

Miten kuvailisit Laurean oppimisympäristöä?

Kuvaile opetuksen tila- ja aikataulujärjestelyiden toimivuutta.

Kuvaile oppimisilmapiiriä.

4. TUKIPAVELUT

Miten arvioisit Laurean tukipalveluita?

Kuvaile, miten LAUREAMKOn toiminta ja palvelu tukivat opiskelua.

Kuvaile opintotoimiston palveluiden toimivuutta.

5. LAADUKAS KOULUTUS

Minkälaista on laadukas koulutus?

Miten kehittäisit koulutustamme?

6. MITÄ MUUTA HALUAISIT SANOA?

Liite 2: Tiedote tutkimukseen osallistuvalla

Tiedote

Haastatteluun kutsutuille

Olemme tekemässä opinnäytetyötä aiheenamme Fysioterapian ja hoitotyön koulutusohjelmien koulutuksen laadun parantaminen saadun opiskelijapalautteen perusteella.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa hoitotyön ja fysioterapian koulutuksen kriittisistä laatutekijöistä. Lähtömateriaalina on valmistumisvaiheessa oleville opiskelijoille 2010 tehdyn kyselyn, palautevastauksissa hälytysrajan (3) alittaneet opintojen osa-alueet.

Työn tavoitteena on kehittää fysioterapian ja hoitotieteen koulutusta haastateltavilta saadun tiedon ja kehitysehdotusten avulla.

Haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja tulokset käsitellään luottamuksellisesti ja siten ettei haastateltavien henkilöllisyys paljastu annettujen vastausten perusteella. Haastattelut tullaan nauhoittamaan tulosten käsittelemisen varmistamiseksi ja helpottamiseksi.

Haastateltavalla on oikeus halutessaan keskeyttää haastattelu missä vaiheessa hyvänsä.

Pyydämme sinua kiittaamaan tämän tiedotteen tullessasi haastatteluun ja vakuuttamaan siten että suostut haastateltavaksemme täysin vapaaehtoisesti.

Ystävällisin terveisin

Mikko Saarelainen

Kaisa Niskala

Päiväys, haastateltavan kiittäus sekä nimenselvennys

Liite 3: Tutkimuslupahakemus

Tutkimuslupahakemus

8.2.2012

Tuula Kilpinen

Yksikön johtaja

Laurea Otaniemi

Olemme tekemässä opinnäytetyötä aiheenamme ”Fysioterapian ja hoitotyön koulutusohjelmien koulutuksen laadun parantaminen saadun opiskelijapalautteen perusteella”.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa hoitotyön ja fysioterapian koulutuksen kriittisistä laatutekijöistä. Lähtömateriaalina on valmistumisvaiheessa oleville opiskelijoille 2010 tehdyn kyselyn, palautevastauksissa hälytysrajan (3) alittaneet opintojen osa-alueet. Työn tavoitteena on kehittää fysioterapian ja hoitotieteen koulutusta haastateltavilta saadun tiedon ja kehitysehdotusten avulla.

Pyydämme kohteliaimmin lupaa saada haastatella Laurea Otaniemestä valmistumassa olevia fysioterapian ja hoitotyön opiskelijoita opinnäytetyötämme varten. Haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja haastattelumateriaali käsitellään luottamuksellisesti ja siten ettei vastaajan henkilöllisyys paljastu tulosten perusteella.

Ystävällisin terveisin

Mikko Saarelainen

Kaisa Niskala